

**GRUPA KAPITAŁOWA
STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.**

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE
FINANSOWE**

na dzień i za rok kończący się
31 grudnia 2017 roku

Spis treści

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	3
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁE WŁASNYM	7
INFORMACJE DODATKOWE (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	
1. PODSTAWOWE DANE O GRUPIE	9
2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	10
3. ZAŁOŻENIE KONTYNUACJI DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	12
4. INFORMACJE DOTYCZĄCE UMOWY KONCESYJNEJ	13
5. OPIS WAŻNIEJSZYCH STOSOWANYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI	14
6. SEGMENTY OPERACYJNE	30
7. GRUPA PRZEZNACZONA DO ZBYCIA	31
8. PRZYCHODY	32
9. KOSZTY WEDŁUG RODZAJU	32
10. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	32
11. POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	33
12. KOSZTY FINANSOWE NETTO	33
13. PODATEK DOCHODOWY	34
14. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	35
15. WARTOŚCI NIEMATERIALNE	37
16. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE	38
17. INWESTYCJE W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH	39
18. POZOSTAŁE INWESTYCJE	40
19. PODATEK ODRO CZONY	41
20. NALEŻNOŚCI ORAZ ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU PODATKU DOCHODOWEGO	43
21. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG ORAZ POZOSTAŁE	43
22. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY	44
23. KAPITAŁ WŁASNY	45
24. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ	46
25. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK	47
26. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU LEASINGU FINANSOWEGO	47
27. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH	48
28. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE	49
29. PRZYCHODY PRZYSZŁYCH OKRESÓW	49
30. REZERWY	50
31. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG ORAZ POZOSTAŁE (KRÓTKOTERMINOWE)	51
32. INSTRUMENTY FINANSOWE	52
33. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM	55
34. LEASING OPERACYJNY	59
35. ZOBOWIĄZANIA INWESTYCYJNE	60
36. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE	61
37. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	61
38. WYNAGRODZENIE PODMIOTU BADAJĄCEGO SPRAWOZDANIE FINANSOWE I PODMIOTÓW Z NIM POWIĄZANYCH	62
39. ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM	63

**Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów
za rok kończący się 31 grudnia**

w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej

	Nota	2017 r.	2016 r.
Przychody	6, 8	318 831	292 853
Koszt własny sprzedaży	6, 9	(70 507)	(40 854)
Zysk brutto na sprzedaży		248 324	251 999
Pozostałe przychody operacyjne	10	4 272	4 917
Koszty ogólnego zarządu	6, 9	(35 845)	(33 843)
Pozostałe koszty operacyjne	11	(342)	(312)
Zysk z działalności operacyjnej		216 409	222 761
Przychody finansowe		12 985	12 331
Koszty finansowe		(31 181)	(33 489)
Koszty finansowe netto	12	(18 196)	(21 158)
Udziały w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	17	179	188
Zysk przed opodatkowaniem		198 392	201 791
Podatek dochodowy	13	(39 612)	(36 497)
Zysk netto za okres sprawozdawczy		158 780	165 294
Inne całkowite dochody			
<i>Inne całkowite dochody, które nigdy nie będą podlegać reklasyfikacji do zysku lub straty bieżącego okresu</i>			
Wycena świadczeń pracowniczych	27	(35)	(45)
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów	13.3	7	9
		(28)	(36)
<i>Inne całkowite dochody, które podlegają lub mogą podlegać reklasyfikacji do zysku lub straty bieżącego okresu</i>			
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek działających za granicą		(9)	40
Efektywna część zmian wartości godziwej przy zabezpieczeniu przepływów pieniężnych	23.2	(431)	426
Zmiana netto wartości godziwej przy zabezpieczeniu przepływów pieniężnych przeklasyfikowana do zysku lub straty bieżącego okresu	23.2	3 842	4 665
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów	13.3	(648)	(967)
		2 754	4 164
Inne całkowite dochody netto za okres sprawozdawczy		2 726	4 128
Całkowite dochody ogółem za okres sprawozdawczy		161 506	169 422
Zysk netto przypadający na:			
Właścicieli Jednostki Dominującej		153 382	159 563
Udziały niekontrolujące		5 398	5 731
Zysk netto za okres sprawozdawczy		158 780	165 294
Całkowite dochody ogółem przypadające na:			
Właścicieli Jednostki Dominującej		156 119	163 707
Udziały niekontrolujące		5 387	5 715
Całkowite dochody ogółem za okres sprawozdawczy		161 506	169 422
Zysk przypadający na 1 akcję	24		
Podstawowy (zł)		0,62	0,65
Rozwodniony (zł)		0,62	0,65

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów należy analizować łącznie z informacjami dodatkowymi, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego

**Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej
na dzień**

w tysiącach złotych

	<i>Nota</i>	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	14	36 666	32 080
Wartości niematerialne	15	463 855	484 829
Nieruchomości inwestycyjne	16	3 870	4 401
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	17	1 034	1 021
Pozostałe inwestycje długoterminowe	18	434 147	447 422
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	19	69 829	89 983
Aktywa trwałe razem		1 009 401	1 059 736
Aktywa obrotowe			
Zapasy		2 630	2 147
Inwestycje krótkoterminowe	18	1 403	1 488
Należności z tytułu podatku dochodowego	20	2 560	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	21	25 452	16 316
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	22	396 900	366 959
Aktywa obrotowe razem		428 945	386 910
Aktywa razem		1 438 346	1 446 646

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z informacjami dodatkowymi, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej (ciąg dalszy)
na dzień

w tysiącach złotych

	<i>Nota</i>	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
PASYWA			
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	23.1	185 447	185 447
Akcje własne		-	(20)
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej		7 430	7 430
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości za zabezpieczeń	23.2	(4 443)	(7 206)
Pozostałe kapitały rezerwowe i zapasowy		281 675	231 486
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek działających za granicą		184	137
Zyski zatrzymane oraz niepokryte straty		223 186	164 555
Kapitał własny właścicieli Jednostki Dominującej		693 479	581 829
Udziały niekontrolujące	23.4	4 694	4 999
Kapitał własny razem		698 173	586 828
Zobowiązania			
Zobowiązania długoterminowe			
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	25	76 295	116 147
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	27	4 602	3 094
Przychody przyszłych okresów	29	6 854	7 686
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	28	6 374	211 064
Rezerwy długoterminowe	30	362 244	344 802
Zobowiązania długoterminowe razem		456 369	682 793
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	25	40 943	37 215
Pochodne instrumenty finansowe	32.2, 33.3	6 456	10 014
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	20	337	13 905
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	31	184 935	22 230
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	27	381	373
Przychody przyszłych okresów	29	5 794	5 431
Rezerwy krótkoterminowe	30	44 958	87 857
Zobowiązania krótkoterminowe razem		283 804	177 025
Zobowiązania razem		740 173	859 818
Pasywa razem		1 438 346	1 446 646

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z informacjami dodatkowymi, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych
za rok kończący się 31 grudnia

<i>w tysiącach złotych</i>	<i>Nota</i>	2017 r.	2016 r.
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej			
Zysk przed opodatkowaniem		198 392	201 791
Korekty			
Amortyzacja	9	46 701	44 800
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek działających za granicą		(9)	40
Strata z tytułu działalności inwestycyjnej	12	80	93
(Zysk)/Strata ze zbycia/likwidacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	10, 11	45	(106)
Darowizny rzeczowe		-	12
Ujawnienie środków trwałych w wyniku inwentaryzacji		(5)	-
Odsetki i dywidendy		(1 791)	1 544
Zysk z udziałów w jednostkach stowarzyszonych		(179)	(188)
Zmiana stanu należności		(9 980)	(2 050)
Zmiana stanu zapasów		246	(109)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych		14 438	12 243
Zmiana stanu rezerw		(11 198)	(30 953)
Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów		(469)	(1 376)
Środki pieniężne wygenerowane na działalności operacyjnej		236 271	225 741
Podatek dochodowy zapłacony		(36 227)	(25 144)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		200 044	200 597
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej			
Wpływy inwestycyjne		26 465	71 361
Sprzedaż wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		52	248
Wpływy z długoterminowych lokat środków przeznaczonych na inwestycje		12 762	58 556
Dywidendy otrzymane		81	5
Dywidendy od jednostek stowarzyszonych		166	-
Odsetki otrzymane		13 399	12 552
Zbycie aktywów finansowych		5	-
Wydatki inwestycyjne		(39 369)	(39 093)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(39 368)	(39 093)
Nabycie aktywów finansowych		(1)	-
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(12 904)	32 268
Przepływy pieniężne z działalności finansowej			
Wpływy finansowe		38	-
Sprzedaż akcji własnych		38	-
Wydatki finansowe		(157 237)	(53 913)
Dywidendy wypłacone, w tym przypadające na:		(50 199)	(5 689)
właścicieli Jednostki Dominującej		(44 507)	-
udziały niekontrolujące		(5 692)	(5 689)
Wydatki na spłatę kredytów i pożyczek	25	(37 749)	(34 851)
Odsetki zapłacone		(9 704)	(13 373)
Płatności z tytułu Koncesji		(59 585)	-
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(157 199)	(53 913)
Przepływy pieniężne netto ogółem		29 941	178 952
Zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		29 941	178 952
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na dzień 1 stycznia		366 959	188 007
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na dzień 31 grudnia	22	396 900	366 959

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych należy analizować łącznie z informacjami dodatkowymi, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

w tysiącach złotych

	Nota	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	Pozostałe kapitały rezerwowe i zapasowy	Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek działających za granicą	Zyski zatrzymane oraz niepokryte straty	Kapitał własny właścicieli Jednostki Dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny razem
Stan na dzień 1 stycznia 2017 r.		185 447	(20)	7 430	(7 206)	231 486	137	164 555	581 829	4 999	586 828
Zysk netto za okres sprawozdawczy		-	-	-	-	-	-	153 382	153 382	5 398	158 780
Inne całkowite dochody:		-	-	-	2 763	(51)	47	(22)	2 737	(11)	2 726
Efektywna część zmian wartości godziwej przy zabezpieczeniu przepływów pieniężnych	23.2	-	-	-	(431)	-	-	-	(431)	-	(431)
Zmiana netto wartości godziwej przy zabezpieczeniu przepływów pieniężnych przeklasyfikowana do zysku lub straty bieżącego okresu	23.2	-	-	-	3 842	-	-	-	3 842	-	3 842
Wycena świadczeń pracowniczych	27	-	-	-	-	-	-	(21)	(21)	(14)	(35)
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek działających za granicą		-	-	-	-	(51)	47	(5)	(9)	-	(9)
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów	13.3	-	-	-	(648)	-	-	4	(644)	3	(641)
Całkowite dochody ogółem za okres sprawozdawczy		-	-	-	2 763	(51)	47	153 360	156 119	5 387	161 506
Sprzedaż akcji własnych		-	20	-	-	-	-	18	38	-	38
Wypłata dywidendy		-	-	-	-	-	-	(44 507)	(44 507)	(5 692)	(50 199)
Przeniesienie zysku na kapitał zapasowy*		-	-	-	-	50 240	-	(50 240)	-	-	-
Stan na dzień 31 grudnia 2017 r.		185 447	-	7 430	(4 443)	281 675	184	223 186	693 479	4 694	698 173

*Pozycja skorygowana o dywidendy wypłacone w latach ubiegłych bezpośrednio z kapitałów zapasowych jednostek zależnych.

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z informacjami dodatkowymi, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym (ciąg dalszy)

w tysiącach złotych

	Nota	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	Pozostałe kapitały rezerwowe i zapasowy	Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek działających za granicą	Zyski zatrzymane oraz niepokryte straty	Kapitał własny właścicieli Jednostki Dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny razem
Stan na dzień 1 stycznia 2016 r.		185 447	(20)	7 430	(11 330)	320 644	134	(84 183)	418 122	4 973	423 095
Zysk netto za okres sprawozdawczy		-	-	-	-	-	-	159 563	159 563	5 731	165 294
Inne całkowite dochody:		-	-	-	4 124	33	3	(16)	4 144	(16)	4 128
Efektywna część zmian wartości godziwej przy zabezpieczeniu przepływów pieniężnych	23.2	-	-	-	426	-	-	-	426	-	426
Zmiana netto wartości godziwej przy zabezpieczeniu przepływów pieniężnych przeklasyfikowana do zysku lub straty bieżącego okresu	23.2	-	-	-	4 665	-	-	-	4 665	-	4 665
Wycena świadczeń pracowniczych	27	-	-	-	-	-	-	(26)	(26)	(19)	(45)
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek działających za granicą		-	-	-	-	33	3	4	40	-	40
Podatek dochodowy od i innych całkowitych dochodów	13.3	-	-	-	(967)	-	-	6	(961)	3	(958)
Całkowite dochody ogółem za okres sprawozdawczy		-	-	-	4 124	33	3	159 547	163 707	5 715	169 422
Pokrycie strat z lat ubiegłych		-	-	-	-	(201 496)	-	201 496	-	-	-
Wypłata dywidendy		-	-	-	-	-	-	-	-	(5 689)	(5 689)
Przeniesienie zysku na pozostałe kapitały rezerwowe i zapasowy		-	-	-	-	112 305	-	(112 305)	-	-	-
Stan na dzień 31 grudnia 2016 r.		185 447	(20)	7 430	(7 206)	231 486	137	164 555	581 829	4 999	586 828

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z informacjami dodatkowymi, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

1. Podstawowe dane o Grupie

Stalexport Autostrady S.A. („Spółka”, „Jednostka Dominująca”) jest spółką akcyjną zarejestrowaną w Polsce pod nr KRS 16854. Siedziba Spółki mieści się w Mysłowicach przy ul. Piaskowej 20.

Spółka wraz z jednostkami zależnymi tworzy Grupę Kapitałową Stalexport Autostrady S.A. („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”).

Działalność Grupy obejmuje m.in.:

- budowę dróg kołowych i szynowych, a w szczególności działalność gospodarczą związaną z zarządzaniem, budową przez przystosowanie do wymogów autostrady płatnej i eksploatacją fragmentu autostrady A-4 na odcinku Katowice – Kraków,
- zarządzanie i doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej,
- wynajem pomieszczeń.

Poza Spółką w skład Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2017 r. wchodziły następujące podmioty:

Nazwa spółki	Siedziba	Główny obszar działalności	Status spółki	Udział w kapitale oraz liczbie głosów	Data objęcia kontroli/ Data nabycia	Metoda konsolidacji
Stalexport Autoroute S.a r.l.	Luksemburg	Działalność w zakresie zarządzania	Jednostka zależna	100%	2005 r.	Metoda pełna
Stalexport Autostrada Małopolska S.A.	Mysłowice	Budowa i eksploatacja autostrady	Jednostka zależna	100%*	1998 r.	Metoda pełna
VIA4 S.A.	Mysłowice	Eksploatacja autostrady	Jednostka zależna	55%*	1998 r.	Metoda pełna
Biuro Centrum Sp. z o.o.	Katowice	Administrowanie nieruchomościami	Jednostka stowarzyszona	40,63%	1994 r.	Metoda praw własności
Petrostal S.A. w likwidacji**	Warszawa	Spółka nie prowadzi działalności	Jednostka zależna	100%	2005 r.	-

* Poprzez Stalexport Autoroute S.a r.l.;

** Podmiot nieobjęty konsolidacją ze względu na występujące ograniczenia w sprawowaniu kontroli.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe na dzień i za rok kończący się 31 grudnia 2017 r. obejmuje sprawozdania finansowe Spółki oraz jej jednostek zależnych, a także udział Grupy w aktywach netto jednostek stowarzyszonych.

Równolegle Grupa Kapitałowa ujmowana jest w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej wyższego szczebla Atlantia S.p.A. (Włochy).

2. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

2.1. Oświadczenie zgodności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzone zostało zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską („MSSF UE”) oraz innych obowiązujących przepisów.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Spółki w dniu 28 lutego 2018 r.

MSSF UE zawierają wszystkie Międzynarodowe Standardy Rachunkowości („MSR”), Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz związane z nimi Interpretacje Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”) poza Standardami oraz Interpretacjami, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską, a także Standardami oraz Interpretacjami, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale nie weszły jeszcze w życie.

2.2. Podstawa wyceny

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, za wyjątkiem:

- pochodnych instrumentów finansowych wycenianych według wartości godziwej;
- instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych według wartości godziwej.

2.3. Waluta funkcjonalna i prezentacyjna

Dane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zostały zaprezentowane w złotych polskich, walucie prezentacji Grupy, która jest również jej walutą funkcjonalną, po zaokrągleniu do pełnych tysięcy.

2.4. Nowe standardy i interpretacje niezastosowane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Nowe standardy, zmiany do standardów oraz interpretacji, które obowiązują dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się po 1 stycznia 2017 r., nie zostały uwzględnione przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Poza zatwierdzonym już przez Unię Europejską MSSF 16 *Leasing*, który będzie obowiązywał dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 r. lub później, nie przewiduje się aby nowe standardy oraz zmiany do obecnie obowiązujących standardów mogły mieć istotny wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za okres, w którym będą one zastosowane po raz pierwszy, przy czym należy podkreślić, że poza MSSF 9 *Instrumenty Finansowe* oraz MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* opisanymi poniżej, na koniec okresu sprawozdawczego nie było możliwe wiarygodne oszacowanie rzeczoności wpływu.

MSSF 15 Przychody z umów z klientami

Standard ma zastosowanie do prawie wszystkich umów z klientami (główne wyjątki dotyczą umów leasingowych, instrumentów finansowych oraz umów ubezpieczeniowych), zastępując MSR 18 *Przychody*, MSR 11 *Umowy o usługę budowlaną* oraz wiele interpretacji związanych z ujmowaniem przychodów.

Fundamentalną zasadą rzeczoności standardu jest ujmowanie przychodów w momencie przekazania towarów lub usług na rzecz klienta, w wysokości ceny transakcyjnej. Wszelkie towary lub usługi sprzedawane w pakietach, które da się wyodrębnić w świetle zawartej z klientem umowy, należy ujmować oddzielnie, ponadto wszelkie upusty i rabaty dotyczące ceny transakcyjnej należy co do zasady alokować do poszczególnych elementów pakietu.

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

Grupa zamierza zastosować MSSF 15 retrospektywnie z łącznym efektem implementacji ujętym na dzień pierwotnego zastosowania jego zapisów, tj. 1 stycznia 2018 r., jako korekta salda początkowego zysków zatrzymanych w rocznym okresie sprawozdawczym, w którym przypada ww. dzień. Należy jednak pokreślić, że według bieżących szacunków Grupy, uwzględniających charakter prowadzonej działalności, kategorie uzyskiwanych przychodów (noty 5.17, 8) oraz zapisy umów z klientami, oczekuje się iż rzeczony efekt będzie zerowy.

Nie przewiduje się również aby zastosowanie nowego standardu miało istotny wpływ na zakres ujawnień w ramach przyszłych skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy.

MSSF 9 Instrumenty Finansowe

Standard określa wymogi w zakresie ujmowania i wyceny, utraty wartości, zaprzestania ujmowania oraz rachunkowości zabezpieczeń w odniesieniu do instrumentów finansowych - zastępuje MSR 39 *Instrumenty finansowe – ujmowanie i wycena*.

Klasyfikacja, wycena oraz utrata wartości - standard wprowadza nowe podejście do klasyfikacji aktywów finansowych, która uzależniona jest od charakterystyki przepływów pieniężnych oraz modelu biznesowego związanymi z danymi aktywami, jak również nowy model utraty wartości ustalonej w oparciu o oczekiwane straty, wymagający bieżącego uznawania oczekiwanych strat kredytowych.

Rachunkowość zabezpieczeń - standard wprowadza zreformowany model rachunkowości zabezpieczeń, z rozszerzonymi wymaganiami ujawnień o działalności zarządzania ryzykiem. Nowy model stanowi znaczącą zmianę rachunkowości zabezpieczeń, która ma na celu dostosowanie zasad rachunkowości do praktycznej działalności zarządzania ryzykiem.

MSSF 9 określa trzy główne kategorie aktywów finansowych: (i) wyceniane według zamortyzowanego kosztu, (ii) wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz (iii) wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Standard usuwa zdefiniowane w ramach MSR 39 kategorie: aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności, pożyczki i należności oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

W ramach analizy wpływu MSSF 9 na skonsolidowane sprawozdanie finansowe dokonano oceny modelu biznesowego i charakterystyki przepływów pieniężnych posiadanych aktywów finansowych, tj. instrumentów kapitałowych, należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych, długoterminowych lokaty bankowych, a także środków pieniężnych i ich ekwiwalentów. W rezultacie stwierdzono, że poza instrumentami kapitałowymi opisanymi poniżej, zastosowanie MSSF 9 nie zmienia obecnego modelu wyceny aktywów finansowych Grupy, tj. po początkowym ujęciu nadal wyceniane będą według zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe klasyfikowane obecnie przez Grupę jako dostępne do sprzedaży, dla których nie jest możliwe wiarygodne określenie wartości godziwej, jak do tej pory wyceniane były po cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Zgodnie z nowym standardem aktywa takie będą wyceniane w wartości godziwej (przy czym w określonych przypadkach cena nabycia może być jej najlepszym szacunkiem), której zmiany, zgodnie z przewidzianą w przepisach opcją z której Grupa zamierza skorzystać, ujmowane będą w innych całkowitych dochodach (bez możliwości późniejszego przeniesienia do zysku lub straty bieżącego okresu). Wartość bilansowa tych aktywów na dzień 31 grudnia 2017 r. wynosi 1 403 tys. zł i nie ulegnie zmianie w efekcie aktualizacji modelu wyceny na dzień pierwotnego zastosowania MSSF 9.

Grupa nie przewiduje również, aby zastosowanie modelu utraty wartości opartego o oczekiwane straty w odniesieniu do jej należności zmieniło, na dzień pierwotnego zastosowania zapisów nowego standardu, wysokość odpisów aktualizujących ich wartość w porównaniu do poziomu wynikającego z dotychczasowej polityki w tym zakresie.

Zgodnie z postanowieniami MSSF 9 Grupa może kontynuować stosowanie wymogów rachunkowości zabezpieczeń wynikających z MSR 39, nie implementując tym samym wymogów rachunkowości zabezpieczeń wynikających z nowego standardu. Grupa dokona wyboru polityki rachunkowości w tym zakresie w I kwartale 2018 r., czyli pierwszym okresie sprawozdawczym obejmującym dzień 1 stycznia 2018 r. Wybrana przez Grupę opcja będzie miała zastosowanie w odniesieniu do wszystkich jej powiązań zabezpieczających. Niemniej w przekonaniu Grupy, ewentualna zmiana modelu rachunkowości zabezpieczeń nie wpłynie na kwalifikację powiązań zabezpieczających.

Podsumowując, według szacunków Grupy implementacja standardu nie wpłynie na wartość jej kapitałów własnych na moment pierwotnego zastosowania jego zapisów, tj. 1 stycznia 2018 r.

MSSF 16 Leasing

Standard określa zasady ujmowania, wyceny, prezentacji i ujawniania leasingu - zastępuje MSR 17 *Leasing* oraz interpretacje odnoszące się do tego typu umów.

W przypadku leasingobiorców standard wprowadza pojedynczy model ewidencji umów spełniających definicję leasingu, tj. w sprawozdaniu z sytuacji finansowej ujmowane jest podlegające amortyzacji prawo do użytkowania składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu. Zobowiązanie wycenia się początkowo w wartości bieżącej opłat leasingowych płatnych w okresie leasingu, zdyskontowanej o stopę zawartą w leasingu, lub jeżeli nie można jej łatwo określić, za pomocą krańcowej stopy procentowej.

Leasingodawcy nadal będą rozróżniać dwa rodzaje leasingu, tj. leasing finansowy, w sytuacji gdy następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem leasingu, a w przeciwnym przypadku leasing operacyjny.

Grupa nie zakończyła jeszcze analizy przewidywanego wpływu wprowadzenia MSSF 16 na jej przyszłe sprawozdania finansowe, dlatego też na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie była w stanie wiarygodnie określić tego wpływu. Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze wprowadzenie standardu.

2.5. Dokonane osądy i oszacowania

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF UE wymaga od Zarządu osądów, szacunków i założeń, które mają wpływ na przyjęte zasady rachunkowości oraz prezentowane wartości aktywów, pasywów, przychodów oraz kosztów. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz innych czynnikach uznawanych za racjonalne w danych okolicznościach i stanowią podstawę do określenia wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, które nie wynikają bezpośrednio z innych źródeł. Faktyczne wartości mogą się różnić od wartości szacowanych.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest ujęta w okresie, w którym dokonano zmiany lub w okresach bieżącym i przyszłych, jeżeli dokonana zmiana szacunku dotyczy zarówno okresu bieżącego, jak i okresów przyszłych.

Osądy oraz szacunki dokonywane przez Zarząd, które mają istotny wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe, zostały przedstawione w notach 13, 15, 18, 19, 20, 21, 27, 28, 30, 32, 33 i 36.

3. Założenie kontynuacji działalności gospodarczej

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości.

4. Informacje dotyczące Umowy Koncesyjnej

Działalność Grupy obejmuje przede wszystkim działalność gospodarczą związaną z zarządzaniem, budową/przystosowaniem do wymogów autostrady płatnej i eksploatacją fragmentu autostrady A-4 na odcinku Katowice – Kraków, skoncentrowaną przede wszystkim w jednostce zależnej Stalexport Autostrada Małopolska S.A. („SAM S.A.”, „Koncesjonariusz”). Działalność ta jest prowadzona w oparciu o umowę koncesyjną („Umowa Koncesyjna”).

Przedmiotem Umowy Koncesyjnej jest realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie płatnej autostrady A-4 (przystosowanie do wymogów autostrady płatnej) na odcinku Katowice (węzeł Murckowska, km 340,2) - Kraków (węzeł Balice I, km 401,1) i jej eksploatacji, jak również prowadzenie i zakończenie pozostałych robót budowlanych w niej określonych.

Umowa Koncesyjna została zawarta na okres obowiązywania koncesji, tj. 30 lat kończących się w marcu 2027 roku.

Podstawowym źródłem przychodów z realizacji przedsięwzięcia określonym w Umowie Koncesyjnej są przychody z tytułu poboru opłat.

Koncesjonariuszowi przysługuje przez okres obowiązywania Umowy Koncesyjnej prawo korzystania i pobierania pożytków z pasa drogowego autostrady. Prawo to obejmuje m.in. prawo do wyburzania i usuwania znajdujących się w pasie drogowym autostrady budynków, budowli, urządzeń, drzewostanu i upraw, z zastrzeżeniem wszelkich odnośnych przepisów prawa.

W zamian Koncesjonariusz jest zobowiązany do eksploatacji i utrzymywania płatnej autostrady do dnia wygaśnięcia lub rozwiązania Umowy Koncesyjnej, która określa szczegółowy zakres obowiązków Koncesjonariusza, oraz do inwestycji obejmujących ściśle określone roboty budowlane.

Ponadto, w ramach zobowiązań określonych przez Umowę Koncesyjną, po spełnieniu warunków w niej określonych, Koncesjonariusz będzie zobowiązany do poniesienia płatności z tytułu koncesji wobec Krajowego Funduszu Drogowego („Płatności z tytułu Koncesji”). Dotyczyć one mają spłaty tzw. długu podporządkowanego (zobowiązania z tytułu kredytu w Europejskim Banku Odbudowy i Rozwoju zaciągniętego przez Skarb Państwa na budowę odcinka Autostrady A-4 Katowice – Kraków przejętego przez Koncesjonariusza).

Dotychczas zrealizowany Etap I obejmował m.in. budowę systemu poboru opłat, uruchomienie obwodu utrzymania autostrady w Brzęczkowicach oraz budowę systemu komunikacyjnego i zarządzania oraz łączności autostradowej. Dalsze etapy inwestycji (Etap II), które są lub mają być realizowane, obejmują m.in. remonty mostów, rozbudowę węzłów autostradowych, budowę miejsc obsługi podróżnych oraz prace z zakresu ochrony środowiska (budowa ekranów akustycznych, odwodnienia autostrady, budowa przejść dla zwierząt).

Po zakończeniu okresu trwania Umowy Koncesyjnej prawo do używania i pobierania pożytków z wszelkich budynków i budowli wzniesionych przez Koncesjonariusza przejdzie na Skarb Państwa.

Postanowienia Umowy Koncesyjnej pomiędzy SAM S.A. a Ministrem Infrastruktury oraz Konsorcjalnej Umowy Kredytowej pomiędzy SAM S.A. a konsorcjum („Konsorcjum”): PEKAO S.A., FMS WERTMANAGEMENT, KfW IPEX-Bank, Raiffeisen Bank Polska S.A. oraz Portigon AG (London Branch), uzależniają możliwość dokonywania wypłat dywidend dla akcjonariusza(y) SAM S.A. m.in. od zakończenia określonego etapu robót budowlanych, osiągnięcia minimalnych wielkości wskaźników obsługi długu oraz zapewnienia pokrycia rachunków rezerwowych w wymaganej wysokości.

5. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Zasady polityki rachunkowości przedstawione poniżej stosowane były w odniesieniu do wszystkich okresów zaprezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przez wszystkie jednostki należące do Grupy.

Zastosowanie zmian do standardów obowiązujących w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 r., nie miało istotnego wpływu na politykę rachunkowości Grupy, a w konsekwencji na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Dodatkowe ujawnienia wynikające ze zmian do MSR 7 *Sprawozdanie z przepływów pieniężnych* zaprezentowano w nocie 32.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

5.1. Zasady konsolidacji

5.1.1. Jednostki zależne

Jednostkami zależnymi są jednostki kontrolowane przez Spółkę. Kontrola ma miejsce wtedy, gdy Spółka z tytułu swojego zaangażowania w jednostkę zależną podlega ekspozycji na zmieniający się poziom zwrotu z inwestycji, lub gdy ma prawa do zmieniającego się poziomu zwrotu z inwestycji, oraz ma możliwość wywierania wpływu na wysokość tego zwrotu poprzez sprawowanie władzy nad tą jednostką. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych uwzględniane są w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym począwszy od dnia uzyskania nad nimi kontroli aż do momentu jej wygaśnięcia.

5.1.2. Udziały niekontrolujące

W swoim skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupa przedstawia udziały niekontrolujące w kapitale własnym oddzielnie od kapitału własnego właścicieli Jednostki Dominującej.

Zmiany w udziale własnościowym Grupy w jednostce zależnej, które nie skutkują utratą przez Jednostkę Dominującą kontroli nad jednostką zależną, stanowią transakcje kapitałowe.

5.1.3. Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia

Jednostki stowarzyszone są to jednostki gospodarcze, na których politykę operacyjną i finansową Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz ich nie kontroluje bądź współkontroluje. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera udział Grupy w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych wykazywanych metodą praw własności, od momentu uzyskania znaczącego wpływu do momentu jego wygaśnięcia. W przypadku, gdy udział Grupy w stratach przewyższa wartość udziałów w jednostce stowarzyszonej, wartość bilansowa jest zredukowana do zera. Wówczas ujmowanie wszelkich dodatkowych strat jest zaniechane, za wyjątkiem strat wynikających z przyjęcia na siebie przez Grupę prawnych lub zwyczajowych obowiązków lub z faktu dokonania płatności w imieniu jednostki stowarzyszonej lub współzależnej.

Wspólne przedsięwzięcie to ustalenie umowne, na mocy którego dwie lub więcej stron podejmuje działalność gospodarczą podlegającą współkontroli. Współkontrola jest to określony w umowie podział kontroli nad działalnością gospodarczą, który występuje tylko wówczas, gdy strategiczne decyzje finansowe i operacyjne dotyczące tej działalności wymagają jednomyślnej zgody stron sprawujących współkontrolę. Grupa nie posiadała inwestycji we wspólnych przedsięwzięciach w żadnym z okresów sprawozdawczych objętych niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym.

5.1.4. Korekty konsolidacyjne

Salda rozrachunków wewnętrznych pomiędzy jednostkami Grupy, transakcje zawierane w obrębie Grupy oraz wszelkie wynikające stąd niezrealizowane zyski lub straty, a także przychody oraz koszty Grupy są eliminowane w trakcie sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Niezrealizowane zyski wynikające z transakcji z jednostkami stowarzyszonymi są wyłączone ze skonsolidowanego sprawozdania proporcjonalnie do wysokości udziału Grupy w tych jednostkach. Niezrealizowane straty są wyłączone ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego na tej samej zasadzie co niezrealizowane zyski, ale wyłącznie w przypadku, gdy nie występują przesłanki wskazujące na utratę wartości.

5.2. Waluty obce

5.2.1. Transakcje w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach obcych w dniu dokonania transakcji ujmowane są w złotych przy zastosowaniu średniego kursu NBP dla danej waluty z dnia zawarcia transakcji. Pozycje pieniężne aktywów i pasywów w walucie obcej są przeliczane na dzień bilansowy według średniego kursu NBP dla danej waluty obowiązującego na ten dzień. Różnice kursowe wynikające z rozliczenia transakcji w walutach obcych oraz wyceny bilansowej aktywów i pasywów pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu. Niepieniężne pozycje aktywów i zobowiązań wyceniane według kursu historycznego w walucie obcej są przeliczane według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu dokonania transakcji. Niepieniężne pozycje bilansowe wyrażone w walucie obcej wyceniane według wartości godziwej są przeliczane według średniego kursu NBP obowiązującego na dzień szacowania wartości godziwej.

5.2.2. Przeliczanie jednostek działających za granicą

Aktywa i zobowiązania jednostek działających za granicą, włączając wartość firmy i korekty dotyczące wartości godziwej dokonywane przy konsolidacji, są przeliczane według średniego kursu NBP obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego.

Przychody i koszty jednostek działających za granicą, wyłączając jednostki działające za granicą w warunkach hiperinflacji, są przeliczane według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca okresu obrotowego. Przychody i koszty jednostek działających za granicą w warunkach hiperinflacji są przeliczane według średniego kursu NBP obowiązującego na dzień bilansowy. Różnice kursowe powstałe przy przeliczeniu są ujmowane w innych całkowitych dochodach i prezentowane w oddzielnej pozycji kapitału własnego tj. „Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek działających za granicą”. W sytuacji, gdy kontrola lub znaczący wpływ nad jednostką działającą za granicą zostaje utracona, skumulowana wartość różnic kursowych z przeliczenia jest przeklasyfikowywana do zysku lub straty bieżącego okresu.

Przed przeliczeniem sprawozdań finansowych jednostek działających za granicą w warunkach hiperinflacji, sprawozdanie finansowe, w tym dane porównywalne, są przekształcane w celu ujęcia zmian siły nabywczej waluty hiperinflacyjnej. Przekształcenie to jest dokonywane na podstawie odpowiednich wskaźników wzrostu cen na dzień bilansowy.

5.2.3. Zabezpieczenie inwestycji netto w jednostkach działających za granicą

Różnice kursowe powstałe z przeliczenia zobowiązania finansowego wyznaczonego jako zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w jednostkach działających za granicą, do wysokości, w której stanowią efektywne zabezpieczenie, są ujmowane w innych całkowitych dochodach i prezentowane w kapitale własnym. Różnice kursowe, o których mowa powyżej, w części nieefektywnej zabezpieczenia ujmuje się w zysku lub stracie bieżącego okresu. W momencie zbycia zabezpieczonego udziału w aktywach netto w jednostce działającej za granicą, skumulowaną kwotę ujętą w kapitale ujmuje się w zysku lub stracie bieżącego okresu jako korektę wyniku ze zbycia.

5.3. Umowy na usługi koncesjonowane

Jako umowy na usługi koncesjonowane Grupa traktuje publiczno-prywatne umowy, jeżeli:

- koncesjodawca kontroluje lub reguluje, jakie usługi Grupa musi świadczyć z wykorzystaniem danej infrastruktury, na rzecz kogo musi świadczyć te usługi i po jakiej cenie; oraz
- koncesjodawca kontroluje – poprzez prawo własności, prawo do czerpania korzyści lub w inny sposób - znaczące wartości rezydualne infrastruktury na koniec okresu obowiązywania umowy.

Umowy takie obejmują zarówno infrastrukturę zbudowaną przez Grupę lub pozyskaną przez nią od strony trzeciej na potrzeby umowy na usługi, jak i infrastrukturę, którą koncesjodawca udostępnia Grupie na potrzeby umowy na usługi.

Infrastruktura ta nie jest ujmowana jako rzeczowe aktywa trwałe Grupy, ponieważ umowa na usługi nie przenosi na Grupę prawa do kontrolowania użytkowania infrastruktury wykorzystywanej do świadczenia usług użyteczności publicznej. Grupa ma dostęp do eksploatacji infrastruktury w celu świadczenia usługi użyteczności publicznej w imieniu koncesjodawcy zgodnie z warunkami określonymi w kontrakcie.

Zgodnie z warunkami umów na usługi koncesjonowane Grupa działa w charakterze dostawcy usług. Grupa buduje lub modernizuje infrastrukturę (usługi budowlane lub modernizacyjne – przychód rozpoznawany jest zgodnie z zasadami rachunkowości w zakresie ujmowania przychodów z usług budowlanych) wykorzystywaną do świadczenia usług użyteczności publicznej oraz eksploatuje i utrzymuje tę infrastrukturę (usługi eksploatacji - przychód rozpoznawany jest zgodnie z zasadami opisanymi w nocie 5.17.3) przez określony okres.

Jeżeli Grupa świadczy usługi budowlane lub modernizacyjne wynagrodzenie otrzymywane przez Grupę lub jej należne ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa. Wynagrodzenie to może być ujęte jako:

- składnik aktywów finansowych: Grupa ujmuje składnik aktywów finansowych w zakresie, w jakim posiada ona bezwarunkowe prawo umowne do otrzymywania za usługi budowlane środków pieniężnych lub innych aktywów finansowych od lub na polecenie koncesjodawcy;
- wartość niematerialna: Grupa ujmuje wartość niematerialną w zakresie, w jakim otrzymuje ona prawo (licencję) do nakładania opłat na użytkowników danej usługi użyteczności publicznej. Prawo do nakładania opłat na użytkowników usługi użyteczności publicznej nie stanowi bezwarunkowego prawa do uzyskiwania środków pieniężnych, ponieważ kwoty takie są uzależnione od intensywności świadczenia danej usługi. W przypadku modelu wartości niematerialnej prawa Grupy są rozpoznawane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako koncesyjne wartości niematerialne w wartości godziwej usług budowlanych lub modernizacyjnych. Koncesyjne wartości niematerialne są amortyzowane przez okres koncesji, od momentu rozpoczęcia świadczenia usług użyteczności publicznej.

Jeżeli Grupa uzyskuje zapłatę za usługi budowlane częściowo w formie składnika aktywów finansowych, a częściowo w formie wartości niematerialnej, konieczne jest, aby każdą składową wynagrodzenia Grupy rozliczyć oddzielnie. Wynagrodzenie otrzymane lub należne z tytułu obu składowych ujmuje się początkowo według wartości godziwej otrzymanego lub należnego wynagrodzenia.

Na Grupie mogą spoczywać zobowiązania umowne, które musi spełnić jako warunek otrzymanej licencji, a) aby utrzymywała infrastrukturę na określonym poziomie sprawności lub b) aby przywróciła infrastrukturę do określonego stanu przed przekazaniem jej na rzecz koncesjodawcy na koniec okresu obowiązywania umowy na usługi. Zobowiązania umowne, aby utrzymać lub przywrócić stan infrastruktury, z wyłączeniem elementu modernizacyjnego są ujmowane i wyceniane według jak najdokładniejszych szacunków wydatków, które byłyby konieczne do rozliczenia danego zobowiązania na dzień zamknięcia sprawozdania z sytuacji finansowej.

Jeżeli Grupa jest na mocy umowy koncesyjnej zobowiązana do poniesienia w okresie koncesji wydatków inwestycyjnych związanych z wymianą, modernizacją infrastruktury niezależnie od tego w jakim stopniu społeczeństwo będzie z niej korzystać w okresie koncesji, takie wydatki inwestycyjne, powinny zostać zaliczone

do wartości początkowej koncesyjnej wartości niematerialnej. Biorąc pod uwagę, że wydatki te nie są uzależnione od stopnia wykorzystania infrastruktury, Grupa powinna utworzyć na ten tytuł rezerwę (w korespondencji z ww. wartością niematerialną), jako wartość bieżącą szacowanych przyszłych wydatków inwestycyjnych związanych z realizacją przyjętego zobowiązania. Rezerwa powinna zostać ujęta na moment przyjęcia na siebie zobowiązania.

Umowa Koncesyjna – Autostrada A-4 Katowice-Kraków

Umowa Koncesyjna, której stroną jest Stalexport Autostrada Małopolska S.A., spełnia przesłanki zastosowania modelu wartości niematerialnej.

Grupa rozpoznała wartość niematerialną jako wynagrodzenie za dostosowanie autostrady do wymogów autostrady płatnej (Etap I) oraz za roboty budowlane (modernizacje), które zgodnie z Umową Koncesyjną mają zostać wykonane w terminach późniejszych (Etap II). Wartość początkowa elementu wartości niematerialnej rozpoznanej w odniesieniu do kosztów Etapu I, została określona na poziomie rzeczywistych wydatków inwestycyjnych w związku z nim poniesionych (z uwzględnieniem kosztów finansowania zewnętrznego), a wartość początkowa elementu wartości niematerialnej rozpoznanej w odniesieniu do przewidywanych wydatków inwestycyjnych Etapu II została określona jako wartość bieżąca tych przyszłych wydatków na dzień ujęcia po raz pierwszy (bez uwzględnienia kosztów finansowania zewnętrznego).

Element wartości niematerialnej związany ze zobowiązaniami poniesienia wydatków Etapu II został ujęty w korespondencji z rezerwą utworzoną na ten cel. Wartość bieżącą wydatków określono poprzez zdyskontowanie ich przewidywanej wartości nominalnej za pomocą długoterminowej stopy wolnej od ryzyka, którą Grupa określiła w oparciu o historyczną i bieżącą rentowność długoterminowych obligacji skarbowych.

Wszelkie zmiany szacunkowych wartości rezerwy wynikające ze:

- zmian stóp procentowych;
- zmian harmonogramu prac budowlanych;
- zmian przewidywanych wydatków inwestycyjnych;

znajdują odzwierciedlenie w wycenie wartości niematerialnej. Ich wpływ na skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów jest uwzględniany prospektywnie poprzez ujęcie w okresie, w którym zmiana nastąpiła oraz w okresach przyszłych, jeśli zmiana ta dotyczy również tych okresów.

Odwrócenie dyskonta rezerwy jest ujmowane jako koszt finansowy okresu.

Koncesyjne wartości niematerialne obejmują także składnik przekwalifikowany z rzeczowych aktywów trwałych, którego wartość początkową określono jak wartość bieżącą zdyskontowanych Płatności z tytułu Koncesji na moment ich rozpoznania.

Zgodnie z zasadami opisanymi w nocie 5.4 rozpoznana wartość niematerialna o określonym okresie użytkowania podlega amortyzacji w przewidywanym okresie użytkowania.

Koncesyjna wartość niematerialna jest amortyzowana w okresie od rozpoczęcia poboru opłat za korzystanie z infrastruktury (2000 rok), aż do końca obowiązywania Umowy Koncesyjnej (2027 rok).

Grupa zastosowała metodę amortyzacji najlepiej w jej przekonaniu odzwierciedlającą sposób konsumowania przyszłych korzyści ekonomicznych osiąganych z wartości niematerialnej, a mianowicie metodę naturalną, dla zdefiniowania której podstawą stał się prognozowany średnioroczny przyrost ruchu na objętym koncesją odcinku autostrady w trakcie okresu jej obowiązywania.

5.4. Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne wykazywane są w oparciu o cenę ich nabycia, pomniejszoną o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości (zob. nota 5.12).

Nakłady poniesione w terminie późniejszym

Późniejsze wydatki na składniki istniejących pozostałych wartości niematerialnych podlegają aktywowaniu tylko wtedy, gdy zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne związane z danym składnikiem. Pozostałe nakłady są ujmowane jako koszty w momencie poniesienia.

Amortyzacja pozostałych wartości niematerialnych

Pozostałe wartości niematerialne amortyzowane są metodą liniową biorąc pod uwagę okres ich użytkowania, chyba że nie jest on określony. Szacunkowy okres użytkowania jest następujący:

- prawa autorskie do 5 lat
- oprogramowanie komputerowe do 5 lat
- licencje 2-5 lat

W przypadku wartości niematerialnych związanych z Umową Koncesyjną innych niż opisane w punkcie 5.3, jeżeli przewidywany okres ich użytkowania wykracza poza okres koncesyjny, wówczas okres amortyzacji jest ograniczony do końca okresu koncesyjnego.

Poprawność stosowanych okresów użytkowania, metod amortyzacji oraz wartości rezydualnych pozostałych wartości niematerialnych jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i w uzasadnionych przypadkach korygowana.

5.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Składniki rzeczowych aktywów trwałych ujmuje się w księgach według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości (zob. nota 5.12).

Cena nabycia obejmuje cenę zakupu składnika majątku oraz koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, łącznie z kosztami transportu, jak też załadunku, wyładunku i składowania. Rabaty, opusty oraz inne podobne zmniejszenia i odzyski zmniejszają cenę nabycia składnika aktywów. Koszt wytworzenia składnika środków trwałych oraz środków trwałych w budowie obejmuje ogół kosztów poniesionych przez jednostkę w okresie jego budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia do dnia przyjęcia takiego składnika majątkowego do używania (lub do końca okresu sprawozdawczego, jeśli składnik nie został jeszcze oddany do używania). Koszt wytworzenia obejmuje również w przypadkach, gdy jest to wymagane, wstępny szacunek kosztów demontażu i usunięcia składników rzeczowych aktywów trwałych oraz przywrócenia do stanu pierwotnego.

Koszty finansowania zewnętrznego rzeczowych aktywów trwałych, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, tj. takiego, który wymaga znacznego czasu, aby przygotować go do zamierzonego (zgodnego z przeznaczeniem) użytkowania lub sprzedaży, podlegają aktywacji w ramach ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Kosztami finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów są te koszty, których można by było uniknąć, gdyby nie zostały poniesione nakłady na dostosowywany składnik aktywów. Aktywowanie kosztów finansowania zewnętrznego rozpoczyna się z dniem poniesienia nakładów na dostosowywany składnik aktywów, poniesienia kosztów finansowania zewnętrznego oraz podjęcia działań niezbędnych do przygotowania aktywów do zamierzonego (zgodnego z przeznaczeniem) użytkowania lub sprzedaży i trwa aż do chwili zakończenia wszystkich niezbędnych działań do przygotowania dostosowywanego składnika aktywów do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży.

W przypadku, gdy określony składnik rzeczowych aktywów trwałych składa się z odrębnych i istotnych części składowych o różnym okresie użytkowania, części te są traktowane jako odrębne składniki aktywów.

Zysk lub stratę ze zbycia składnika rzeczowych aktywów określa się na podstawie porównania przychodów ze zbycia z wartością bilansową zbytych aktywów i ujmuje się je w kwocie netto w zysku lub stracie bieżącego okresu w pozycji pozostałe przychody lub pozostałe koszty operacyjne.

Przeklasyfikowanie do nieruchomości inwestycyjnych

W przypadku zaprzestania wykorzystania nieruchomości na własne potrzeby i przeznaczenia jej na cele inwestycyjne, nieruchomość zostaje przeklasyfikowana do nieruchomości inwestycyjnych.

Nakłady ponoszone w terminie późniejszym

Aktywowaniu podlegają poniesione w późniejszym okresie koszty wymienianych części składnika rzeczowych aktywów trwałych, które można wiarygodnie oszacować i jest prawdopodobne, że Grupa osiągnie korzyści ekonomiczne związane z wymienianymi składnikami rzeczowych aktywów trwałych. Nakłady ponoszone w związku z bieżącym utrzymaniem składników rzeczowych aktywów trwałych są ujmowane w zysku lub stracie bieżącego okresu w momencie poniesienia.

Amortyzacja

Składniki rzeczowych aktywów trwałych, względnie ich istotne i odrębne części składowe, amortyzowane są metodą liniową przez przewidywany okres użytkowania przy uwzględnieniu przewidywanej przy likwidacji ceny sprzedaży netto pozostałości środka trwałego (wartości rezydualnej). Grunty nie są amortyzowane.

Grupa przyjęła poniższe okresy użytkowania dla poszczególnych kategorii rzeczowych aktywów trwałych:

- budynki i budowle   5-40 lat
- maszyny i urządzenia   3-15 lat
- środki transportu   3-10 lat
- inne środki trwałe   1-10 lat

W przypadku rzeczowych aktywów trwałych związanych z Umową Koncesyjną, jeżeli przewidywany okres ich użytkowania wykracza poza okres koncesyjny, wówczas okres amortyzacji jest ograniczony do końca okresu koncesyjnego.

Poprawność przyjętych okresów użytkowania, metod amortyzacji oraz wartości rezydualnych środków trwałych (o ile nie jest nieznaczną) jest przez Grupę corocznie weryfikowana.

5.6. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne są utrzymywane w celu uzyskania przychodów z tytułu najmu, z tytułu wzrostu ich wartości lub z obu tych przyczyn równocześnie. Nieruchomości inwestycyjne wycenia się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości (zob. nota 5.12).

Nieruchomości inwestycyjne są amortyzowane metodą liniową przez okres użytkowania przy uwzględnieniu przewidywanej przy likwidacji ceny sprzedaży netto pozostałości nieruchomości inwestycyjnej.

Grupa przyjęła 40-letni okres użytkowania dla części budynku biurowego klasyfikowanej jako nieruchomość inwestycyjna. Biorąc pod uwagę, że ww. budynek oraz jego części składowe tylko w nieznaczącej części są wykorzystywane w czynnościach administracyjnych, wszystkie te aktywa są traktowane w całości jako nieruchomość inwestycyjna.

5.7. Składniki rzeczowych aktywów trwałych użytkowane na podstawie umów leasingu

Umowy leasingowe, w ramach których Grupa ponosi zasadniczo całość ryzyka oraz czerpie zasadniczo wszystkie korzyści wynikające z posiadania składników rzeczowych aktywów trwałych, klasyfikowane są jako umowy leasingu finansowego.

Aktywa nabyte w drodze leasingu finansowego są wykazywane początkowo w wartości godziwej lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych, w zależności od tego, która z tych kwot jest niższa, a następnie pomniejszane o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości (zob. nota 5.12). Używane na podstawie leasingu finansowego składniki rzeczowych aktywów trwałych podlegają amortyzacji według zasad stosowanych dla własnych środków trwałych. Jeżeli brak jest pewności, że po zakończeniu umowy leasingu Grupa otrzyma prawo własności, aktywa te są amortyzowane w okresie krótszym spośród okresu leasingu i okresu ekonomicznej użyteczności.

Minimalne płatności leasingowe z tytułu leasingu finansowego są rozdzielane na część stanowiącą koszt finansowania oraz część zmniejszającą zobowiązanie. Koszty finansowe rozlicza się w taki sposób na poszczególne okresy objęte okresem leasingu, aby uzyskać stałą okresową stopę procentową w stosunku do niespłaconego salda zobowiązania.

Umowy leasingowe niebędące umowami leasingu finansowego są traktowane jak leasing operacyjny.

Płatności z tytułu zawartych przez Grupę umów leasingu operacyjnego ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu liniowo przez okres trwania leasingu. Otrzymane specjalne oferty promocyjne ujmowane są jako integralna część całkowitych kosztów leasingu przez okres leasingu.

5.8. Wieczyste użytkowanie gruntów

Grupa ujmuje prawa wieczystego użytkowania gruntów jako umowy leasingu operacyjnego. Płatności dokonane w celu nabycia wieczystego użytkowania gruntów ujmowane są jako przedpłaty z tytułu wieczystego użytkowania gruntów i rozliczane w okresie użytkowania gruntów w ramach zysku lub straty bieżącego okresu.

5.9. Zapasy

Składniki zapasów wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, nie wyższych od możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto. Cenę nabycia lub koszt wytworzenia pozostałych zapasów ustala się metodą pierwsze weszło, pierwsze wyszło. Cena nabycia obejmuje cenę zakupu powiększoną o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika aktywów do stanu zdatnego do używania lub wprowadzenia do obrotu.

5.10. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe (lub aktywa i zobowiązania stanowiące grupę przeznaczoną do zbycia), co do których zakładane jest, że wypracują one korzyści dla jednostki w wyniku sprzedaży, a nie w wyniku długotrwałego użytkowania, są klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży. Bezpośrednio przed przeklasyfikowaniem do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży, aktywa te (lub składniki grupy przeznaczonej do zbycia) wyceniane są zgodnie z zasadami rachunkowości Grupy. Następnie na dzień początkowej klasyfikacji jako przeznaczone do sprzedaży, aktywa trwałe lub grupa przeznaczona do zbycia są ujmowane według niższej z dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży.

5.11. Instrumenty finansowe

5.11.1. Instrumenty finansowe inne niż instrumenty pochodne

Pożyczki, należności i depozyty ujmowane są w dacie powstania. Wszystkie pozostałe aktywa finansowe (w tym aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy) są ujmowane w dniu dokonania transakcji, w którym Grupa staje się stroną wzajemnego zobowiązania dotyczącego danego instrumentu finansowego.

Grupa zaprzestaje ujmować aktywa finansowe w momencie wygaśnięcia praw wynikających z umowy do otrzymywania przepływów pieniężnych z tego aktywa, lub od momentu, kiedy prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych z aktywa finansowego są przekazywane w transakcji przenoszącej zasadniczo wszystkie znaczące ryzyka i korzyści wynikające z ich własności. Każdy udział w przekazywanym aktywie finansowym, który jest utworzony lub pozostaje w posiadaniu Grupy, jest traktowany jako osobne aktywo lub zobowiązanie.

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się ze sobą i wykazuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, wyłącznie jeśli Grupa posiada ważny prawnie tytuł do kompensaty określonych aktywów i zobowiązań finansowych lub zamierza rozliczyć daną transakcję w wartości netto poddanych kompensacie składników aktywów i zobowiązań finansowych lub zamierza jednocześnie podlegające kompensacie aktywa finansowe zrealizować, a zobowiązania finansowe rozliczyć.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Jeśli Grupa ma zamiar i możliwość utrzymywania dłużnych papierów wartościowych (bonów i obligacji Skarbu Państwa i innych) do terminu wymagalności, zostają one zaklasyfikowane do aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są początkowo ujmowane według wartości godziwej powiększonej o bezpośrednio dające się przyporządkować koszty transakcyjne. Wycena aktywów finansowych w terminie późniejszym odbywa się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, po pomniejszeniu o ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Zbycie lub przeklasyfikowanie większej niż nieznaczącej kwoty aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności, w terminie innym niż blisko upływu terminu wymagalności, powoduje, iż Grupa przekwalifikowuje wszystkie inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności do inwestycji przeznaczonych do sprzedaży oraz powoduje, iż do końca roku obrotowego oraz przez dwa kolejne lata obrotowe Grupa nie może ujmować nabywanych inwestycji do kategorii instrumentów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

Aktywa finansowe są klasyfikowane jako inwestycja wyceniana według wartości godziwej przez wynik finansowy, jeśli są przeznaczone do obrotu lub zostały wyznaczone jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu. Aktywa finansowe są zaliczane do wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy, jeśli Grupa aktywnie zarządza takimi inwestycjami i podejmuje decyzje odnośnie kupna i sprzedaży na podstawie ich wartości godziwej. Koszty transakcyjne związane z inwestycją zostają ujęte w zysku lub stracie bieżącego okresu w momencie poniesienia. Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy wycenia się według wartości godziwej, której zmiany ujmują się w zysku lub stracie bieżącego okresu.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności są aktywami finansowymi, o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, które nie są notowane na aktywnym rynku. Takie aktywa są początkowo ujmowane według wartości godziwej powiększonej o inne bezpośrednio dające się przyporządkować koszty transakcyjne. Wycena pożyczek i należności w terminie późniejszym odbywa się według zamortyzowanego kosztu, z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, po pomniejszeniu o ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Pożyczki i należności obejmują należności handlowe oraz pozostałe należności.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują środki pieniężne w kasie oraz depozyty bankowe na żądanie o początkowym okresie zapadalności do trzech miesięcy. Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, pomniejszonych dodatkowo o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących, stanowiące integralną część systemu zarządzania środkami pieniężnymi Grupy.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży obejmują inne niż pochodne aktywa finansowe wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub niesklasyfikowane do żadnej z poprzednich kategorii.

W momencie początkowego ujęcia aktywa te wycenia się według wartości godziwej, powiększonej o bezpośrednio dające się przyporządkować koszty transakcyjne.

Po początkowym ujęciu aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są wyceniane według wartości godziwej, a skutki zmiany w wartości godziwej, inne niż odpisy z tytułu utraty wartości oraz różnic kursowych od instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży, są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów i prezentowane w kapitałach jako kapitał z wyceny do wartości godziwej. Na dzień wyłączenia inwestycji z ksiąg rachunkowych, skumulowaną wartość zysków lub strat ujętych w kapitałach ujmuje się w zysku lub stracie okresu bieżącego.

Zobowiązania finansowe nie będące instrumentami pochodnymi

Wyemitowane instrumenty dłużne oraz zobowiązania podporządkowane są ujmowane w księgach rachunkowych Grupy na dzień ich powstania. Wszystkie pozostałe zobowiązania finansowe, w tym zobowiązania wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, są początkowo ujmowane na dzień zawarcia transakcji, w której Grupa staje się stroną zobowiązującej umowy do wydania instrumentu finansowego.

Grupa wyłącza z ksiąg zobowiązanie finansowe, kiedy zobowiązanie zostanie spłacone, umorzone lub ulegnie przedawnieniu.

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się ze sobą i wykazuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, wyłącznie jeśli Grupa posiada ważny prawnie tytuł do kompensaty określonych aktywów i zobowiązań finansowych lub zamierza rozliczyć daną transakcję w wartości netto poddanych kompensacie składników aktywów i zobowiązań finansowych lub zmierza jednocześnie podlegając kompensacie aktywa finansowe zrealizować, a zobowiązania finansowe rozliczyć.

Grupa posiada następujące zobowiązania finansowe niebędące instrumentami pochodnymi: zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania.

Tego typu zobowiązania finansowe początkowo ujmowane są według wartości godziwej powiększonej o dające się bezpośrednio przyporządkować koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu zobowiązania te wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

5.11.2. Pochodne instrumenty finansowe, w tym rachunkowość zabezpieczeń

Grupa używa pochodnych instrumentów finansowych do zabezpieczenia ryzyka zmiany stóp procentowych.

W momencie początkowego wyznaczenia pozycji zabezpieczającej Grupa formalnie dokumentuje powiązanie pomiędzy instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną. Dokumentacja ta obejmuje cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanawiania zabezpieczenia, jak również metody, jakie zostaną użyte przez Grupę do oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego.

Grupa ocenia, zarówno w momencie ustanowienia zabezpieczenia, jak i na bieżąco w okresie późniejszym, czy uzasadnione pozostaje oczekiwanie, iż instrumenty zabezpieczające pozostają „wysoce efektywne” w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych poszczególnych pozycji zabezpieczanych podczas całego okresu, na który zabezpieczenie zostało ustanowione, a także czy rzeczywisty poziom każdego zabezpieczenia mieści się w przedziale 80-125%. Zabezpieczenia przepływów pieniężnych przyszłych transakcji stosuje się dla przyszłych, wysoce prawdopodobnych transakcji, obarczonych ryzykiem zmian przepływów pieniężnych, których skutki zostałyby rozpoznane w zysku lub stracie bieżącego okresu.

Pochodne instrumenty finansowe są ujmowane początkowo w wartości godziwej; przynależne koszty transakcji są ujmowane w momencie poniesienia w zysku lub stracie bieżącego okresu. Po początkowym ujęciu, Grupa wycenia pochodne instrumenty finansowe w wartości godziwej, zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej ujmuje się w podany poniżej sposób.

Jeśli pochodny instrument finansowy jest wyznaczony jako zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych dotyczących określonego ryzyka związanego z rozpoznaniem składnikiem aktywów, z rozpoznaniem zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, która mogłaby wpłynąć na zysk lub stratę bieżącego okresu, część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje się w innych całkowitych dochodach i prezentuje, jako osobną pozycję z tytułu zabezpieczenia, w kapitale własnym. Nieefektywną część zmian wartości godziwej instrumentu pochodnego ujmuje się natychmiast w zysku lub stracie bieżącego okresu.

W sytuacji gdy pozycja zabezpieczana jest aktywem niefinansowym, skumulowana w kapitałach kwota jest wliczana do wartości bilansowej aktywa, w momencie gdy aktywo zostaje ujęte. W innych przypadkach skumulowana w kapitałach kwota jest przenoszona do zysku lub straty tego samego okresu w którym pozycja zabezpieczana wpływa na zysk lub stratę. Jeśli instrument zabezpieczający przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany, wykonany, lub zmianie ulega jego przeznaczenie, wtedy Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń. Jeśli nie przewiduje się wystąpienia planowanej transakcji, zyski lub straty ujęte w kapitałach przenoszone są do zysku lub straty bieżącego okresu.

5.12. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów

5.12.1. Aktywa finansowe (w tym należności)

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składników aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Uznaje się, że składnik aktywów finansowych utracił wartość, gdy po jego początkowym rozpoznaniu istnieją obiektywne przesłanki wystąpienia zdarzenia powodującego utratę wartości, mogącego mieć negatywny, wiarygodnie oszacowany wpływ na wartość przyszłych przepływów pieniężnych związanych z danym składnikiem aktywów.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości aktywów finansowych (w tym instrumentów kapitałowych) zalicza się: niespłatenie albo zaleganie w spłacie długu przez dłużnika; restrukturyzację długu dłużnika, na którą Grupa wyraziła zgodę ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy, a której w innym wypadku Grupa by nie udzieliła; okoliczności świadczące o wysokim poziomie

prawdopodobieństwa bankructwa dłużnika lub emitenta; zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych. Ponadto, w przypadku inwestycji w instrumenty kapitałowe, za obiektywną przesłankę utraty wartości aktywów finansowych uważa się znaczący i przedłużający się spadek wartości godziwej takiej inwestycji poniżej ceny jej nabycia.

Grupa ocenia przesłanki świadczące o utracie wartości pożyczek udzielonych, należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności zarówno na poziomie pojedynczego składnika aktywów, jak i w odniesieniu do grup aktywów. W przypadku indywidualnie istotnych należności i inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności, przeprowadza się test na utratę wartości pojedynczego składnika aktywów.

Wszystkie indywidualnie istotne pożyczki udzielone, należności i inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności, dla których nie stwierdzono przesłanek utraty wartości w oparciu o indywidualną ocenę, są następnie poddawane grupowej ocenie w celu, stwierdzenia, czy nie wystąpiła inaczej niezidentyfikowana utrata wartości. Pożyczki udzielone, należności i inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności o indywidualnie nieistotnej wartości są oceniane zbiorczo pod kątem utraty wartości w podziale na grupy o zbliżonej charakterystyce ryzyka.

Dokonując oceny utraty wartości dla grup aktywów Grupa wykorzystuje historyczne trendy do szacowania prawdopodobieństwa wystąpienia zaległości oraz momentu zapłaty oraz wartości poniesionych strat, skorygowane o szacunki Zarządu oceniające, czy bieżące warunki ekonomiczne i kredytowe wskazują, aby rzeczywisty poziom strat miał znacząco różnić się od poziomu strat wynikającego z oceny historycznych trendów.

Utrata wartości w odniesieniu do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu szacowana jest jako różnica między ich wartością księgową, a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu pierwotnej efektywnej stopy procentowej. Wszelkie straty ujmowane są w stracie bieżącego okresu i stanowią odpis aktualizujący wartość. Jeżeli późniejsze okoliczności świadczą o ustaniu przesłanek powodujących powstanie utraty wartości, wówczas odwrócenie odpisu aktualizującego ujmowane jest w zysku lub stracie bieżącego okresu.

Utratę wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się poprzez przeniesienie do zysku lub straty bieżącego okresu skumulowanej straty ujętej w kapitale z wyceny do wartości godziwej. Wartość skumulowanej straty, o której mowa, oblicza się jako różnicę pomiędzy ceną nabycia, pomniejszoną o amortyzację i spłatę rat kapitałowych, a wartością godziwą pomniejszoną o straty z tytułu utraty wartości ujęte uprzednio w zysku lub stracie bieżącego okresu.

Jeżeli w kolejnych okresach wartość godziwa odpisanych dłużnych papierów wartościowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży wzrośnie, a jej wzrost może być obiektywnie przypisany do zdarzenia po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tytułu utraty wartości odwraca się, odnosząc skutki tego odwrócenia do zysku lub straty bieżącego okresu. W przypadku instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości godziwej ujmuje się w innych całkowitych dochodach.

W przypadku inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu traktuje się je jako pojedynczy składnik aktywów i poddaje testowi, porównując ich wartość odzyskiwalną (wyższą z dwóch kwot: wartości użytkowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży) z ich wartością bilansową, ilekroć mogła nastąpić utrata wartości inwestycji. Ewentualny odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ujmowany jest w ramach zysku lub straty bieżącego okresu i jest odwracany w przypadku wzrostu wartości odzyskiwalnej inwestycji.

5.12.2. Aktywa niefinansowe

Wartość bilansowa aktywów niefinansowych, innych niż aktywa biologiczne, zapasy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego poddawana jest ocenie na każdy dzień bilansowy w celu stwierdzenia, czy występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. W przypadku wystąpienia takich przesłanek Grupa dokonuje szacunku wartości odzyskiwanej poszczególnych aktywów. Wartość odzyskiwalna wartości firmy, wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania oraz wartości niematerialnych, które nie są jeszcze zdadne do użytkowania, jest szacowana corocznie.

Odpis z tytułu utraty wartości ujmowany jest w momencie, kiedy wartość bilansowa składnika aktywów lub ośrodka generującego środki pieniężne przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Ośrodek generujący środki pieniężne jest definiowany jako najmniejsza identyfikowalna grupa aktywów, która wypracowuje środki pieniężne niezależnie od innych aktywów i ich grup. Odpisy z tytułu utraty wartości są ujmowane w ramach zysku lub straty bieżącego okresu. Utrata wartości ośrodka generującego środki pieniężne jest w pierwszej kolejności ujmowana jako zmniejszenie wartości firmy przypisanej do tego ośrodka (grupy ośrodków), a następnie jako zmniejszenie wartości bilansowej pozostałych aktywów tego ośrodka (grupy ośrodków) na zasadzie proporcjonalnej.

Wartość odzyskiwalna aktywów lub ośrodków generujących środki pieniężne definiowana jest jako większa z ich wartości netto możliwej do uzyskania ze sprzedaży oraz ich wartości użytkowej. Przy szacowaniu wartości użytkowej przyszłe przepływy pieniężne dyskontowane są przy użyciu stopy procentowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualną rynkową ocenę wartości pieniądza w czasie oraz czynniki ryzyka charakterystyczne dla danego składnika aktywów. W przypadku aktywów, które nie generują niezależnych przepływów pieniężnych wartość użytkowa szacowana jest dla najmniejszego identyfikowalnego ośrodka generującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów przynależy.

Odpis aktualizujący wartość firmy z tytułu utraty wartości nie jest odwracany. W odniesieniu do innych aktywów, odpisy z tytułu utraty wartości rozpoznane w poprzednich okresach, są poddawane na koniec okresu sprawozdawczego ocenie, czy zaszyły przesłanki wskazujące na zmniejszenie utraty wartości lub jej całkowite odwrócenie. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest odwracany, jeżeli zmieniły się szacunki zastosowane do szacowania wartości odzyskiwalnej. Odpis z tytułu utraty wartości odwracany jest tylko do wysokości wartości bilansowej składnika aktywów pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne, jaka byłaby wykazana w sytuacji, gdyby odpis z tytułu utraty wartości nie został ujęty.

5.12.3. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Ewentualny odpis z tytułu utraty wartości składników grupy przeznaczonej do zbycia jest ujmowany w pierwszej kolejności jako zmniejszenie wartości firmy, a następnie jako zmniejszenie wartości bilansowej składników aktywów na zasadzie proporcjonalnej, z zastrzeżeniem, że utrata wartości nie wpływa na wartość zapasów, aktywów finansowych, aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego, aktywów z tytułu świadczeń pracowniczych, które są nadal wyceniane zgodnie ze stosowanymi zasadami rachunkowości. Utrata wartości ujęta przy początkowej klasyfikacji jako przeznaczone do sprzedaży jest ujmowana w ramach zysku lub straty bieżącego okresu. Dotyczy to również zysków i strat wynikających z późniejszej zmiany wartości. Zyski z tytułu wyceny do wartości godziwej są ujmowane tylko do wysokości uprzednio zarachowanych strat z tytułu utraty wartości.

5.13. Kapitał własny

Akcje zwykłe

Akcje zwykłe ujmuje się w kapitale własnym. Koszty bezpośrednio związane z emisją akcji zwykłych i opcji na akcje, skorygowane o wpływ podatków, pomniejszają wartość kapitału.

Zakup akcji własnych

W przypadku zakupu akcji własnych, kwota zapłaty z tego tytułu wraz z kosztami bezpośrednimi przeprowadzenia transakcji, wykazywana jest jako pomniejszenie kapitału własnego. Zakupione akcje własne wykazywane są jako odrębna pozycja kapitału własnego ze znakiem ujemnym.

Kapitał z tytułu wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

Na kapitał ten odnoszone są zyski i straty z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (za wyjątkiem odpisów aktualizujących oraz różnic kursowych), dla których możliwe jest ustalenie wartości godziwej w oparciu o rynek regulowany, bądź też w inny wiarygodny sposób.

Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Na kapitał ten odnoszone są zmiany wyceny wartości godziwej instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne w części uznanej za efektywne (skuteczne) zabezpieczenie oraz odpowiadająca im zmiana podatku odroczonego.

5.14. Świadczenia pracownicze

5.14.1. Odprawy emerytalne i rentowe

Spółki Grupy zobowiązane są na podstawie obowiązujących przepisów kodeksu pracy lub postanowień wewnętrznych regulaminów wynagradzania do wypłaty odpraw emerytalnych i rentowych.

Zobowiązanie Grupy wynikające z odpraw emerytalnych/rentowych obliczane jest przez oszacowanie wysokości przyszłego wynagrodzenia pracownika w okresie, w którym pracownik przejdzie na emeryturę/rentę oraz poprzez oszacowanie wysokości przyszłej odprawy emerytalnej/rentowej. Odprawy te są dyskontowane do wartości bieżącej. Stopę dyskontową otrzymuje się na podstawie rynkowej stopy zwrotu z obligacji Skarbu Państwa na koniec okresu sprawozdawczego. Zobowiązanie z tytułu odpraw emerytalnych/rentowych ujmowane jest proporcjonalnie do przewidywanego okresu świadczenia przez danego pracownika. Ujmując zobowiązanie z tytułu odpraw emerytalnych/rentowych Grupa ujawnia całość zysków i strat aktuarialnych w innych całkowitych dochodach okresu, w którym powstały.

5.14.2. Nagrody jubileuszowe

Niektóre spółki Grupy oferują zatrudnionym pracownikom nagrody jubileuszowe, których wysokość zależy od długości stażu pracy pracownika oraz od bieżącej wysokości przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw.

Zobowiązanie Grupy wynikające z nagród jubileuszowych obliczane jest poprzez oszacowanie wysokości przyszłego wynagrodzenia pracownika w okresie, w którym pracownik nabędzie prawo do poszczególnych nagród jubileuszowych oraz poprzez oszacowanie wysokości przyszłej nagrody jubileuszowej. Nagrody te są dyskontowane do wartości bieżącej. Stopę dyskontową otrzymuje się na podstawie rynkowej stopy zwrotu z obligacji Skarbu Państwa na koniec okresu sprawozdawczego. Ujmując zobowiązanie z tytułu nagród jubileuszowych Grupa ujawnia całość zysków i strat aktuarialnych w zysku lub stracie bieżącego okresu, w którym powstały.

Rotacja pracowników jest szacowana na podstawie danych historycznych oraz przewidywań poziomu zatrudnienia w przyszłości.

5.14.3. Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania z tytułu krótkoterminowych świadczeń pracowniczych są wyceniane bez uwzględnienia dyskonta i są odnoszone w koszty w okresie wykonania świadczenia.

Grupa ujmuje zobowiązanie w ciężar kosztów w wysokości przewidzianych płatności dla pracowników z tytułu krótkoterminowych świadczeń pracowniczych, jeśli Grupa jest prawnie lub zwyczajowo zobowiązana do takich wypłat na podstawie usług świadczonych przez pracowników w przeszłości, a zobowiązanie to może zostać rzetelnie oszacowane.

5.15. Rezerwy

Rezerwa zostaje ujęta w przypadku, gdy na Grupie ciąży obowiązek wynikający z przeszłych zdarzeń i prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku wiązać się będzie z wypływem korzyści ekonomicznych. W przypadku, kiedy efekt wartości pieniądza w czasie ma istotne znaczenie, rezerwy są szacowane poprzez dyskontowanie oczekiwanych przyszłych przepływów środków pieniężnych w oparciu o stopę przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżące szacunki rynkowe zmian wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane z danym zobowiązaniem. Odwracanie dyskonta ujmowane jest jako koszt finansowy.

Rezerwa na remonty nawierzchni pasa drogowego autostrady

Grupa tworzy rezerwę na koszty wymiany nawierzchni pasa drogowego autostrady w związku z obowiązkiem wynikającym z Umowy Koncesyjnej w dziedzinie eksploatacji i utrzymywania pasa drogowego autostrady. Rezerwę określa się na podstawie przewidywanego kosztu wymiany nawierzchni proporcjonalnie do okresu zużycia. Oszacowana wartość jest następnie dyskontowana na dzień bilansowy.

Rezerwa na wydatki inwestycyjne związane z wymianą i modernizacją infrastruktury

Zasady tworzenia rezerw na wydatki inwestycyjne Etapu II zostały opisane w notcie 5.3.

5.16. Przychody przyszłych okresów

Przychody przyszłych okresów stanowią przede wszystkim (i) przedpłaty otrzymane z tytułu umów dzierżawy (głównie miejsc obsługi podróżnych), a także (ii) kwoty otrzymane na poczet należnej opłaty za przejazd Autostradą A-4 Katowice-Kraków (w konsekwencji sprzedaży abonamentów, KartA4 oraz urządzeń A4Go).

Po początkowym ujęciu w wartości godziwej, przychody przyszłych okresów rozpoznane w odniesieniu do (i) są ujmowane liniowo przez okres obowiązywania umów dzierżawy w zysku lub stracie bieżącego okresu i wykazywane w pozostałych przychodach, (ii) są ujmowane w zysku lub stracie okresu, w którym nastąpiło wykorzystanie abonamentu lub doładowania KartA4/urządzenia A4Go i wykazywane w przychodach ze sprzedaży.

5.17. Przychody ze sprzedaży

5.17.1. Sprzedaż wyrobów gotowych / towarów

Przychody ze sprzedaży towarów i wyrobów gotowych wykazywane są w wysokości odpowiadającej wartości godziwej otrzymanej bądź należnej zapłaty, pomniejszonej o wartość zwrotów, opustów i rabatów.

Przychody ze sprzedaży towarów i wyrobów gotowych są ujmowane w zysku lub stracie bieżącego okresu, gdy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z ich własności zostały przeniesione na kupującego. Przychody nie są ujmowane, gdy istnieje znaczna niepewność co do możliwości uzyskania przyszłych korzyści ekonomicznych, ustalenia wysokości poniesionych kosztów lub możliwości zwrotu wyrobów gotowych/towarów lub Grupa pozostaje trwale zaangażowana w zarządzanie sprzedanymi wyrobami gotowymi/towarami.

5.17.2. Przychody z tytułu najmu

Przychody z tytułu najmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu metodą liniową przez okres trwania umowy.

5.17.3. Przychody z tytułu eksploatacji autostrady

Przychody z tytułu eksploatacji autostrady są rozpoznawane w związku z wykorzystywaniem pasa drogowego autostrady, według zasady memoriałowej tj. w okresach, których dotyczą.

5.18. Przychody i koszty finansowe

Przychody finansowe obejmują odsetki należne z tytułu zainwestowanych przez Grupę środków pieniężnych, należne dywidendy, zyski z tytułu zbycia dostępnych do sprzedaży instrumentów finansowych, zyski z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych przez wynik finansowy oraz zyski dotyczące instrumentów zabezpieczających, które ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu. Przychody z tytułu odsetek wykazuje się w zysku lub stracie bieżącego okresu według zasady memoriałowej, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Dochód z tytułu dywidend ujmuje się w zysku lub stracie bieżącego okresu w momencie, kiedy Grupa nabywa prawo do jej otrzymania.

Koszty finansowe obejmują koszty odsetkowe związane z finansowaniem zewnętrznym, odwracane dyskonto rezerw i zobowiązań, straty na sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, straty z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentów finansowych przez wynik finansowy, odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz straty dotyczące instrumentów zabezpieczających, które ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu. Koszty finansowania zewnętrznego niedające się bezpośrednio przypisać do nabycia, wytworzenia, budowy lub produkcji określonych aktywów są ujmowane w zysku lub stracie bieżącego okresu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Zyski i straty z tytułu różnic kursowych wykazuje się w kwocie netto jako przychody finansowe lub koszty finansowe, zależnie od ich łącznej pozycji netto.

5.19. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje część bieżącą i odroczoną. Podatek dochodowy ujmowany jest w zysku lub stracie bieżącego okresu, za wyjątkiem kwot związanych z pozycjami rozliczonymi bezpośrednio z kapitałem własnym lub jako inne całkowite dochody.

Podatek bieżący jest to oczekiwana kwota zobowiązań lub należności z tytułu podatku od dochodu do opodatkowania za dany rok, ustalona z zastosowaniem stawek podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na dzień sprawozdawczy oraz korekty zobowiązania podatkowego dotyczącego lat poprzednich.

Podatek odroczony wyliczany jest przy zastosowaniu metody zobowiązania bilansowego, w oparciu o różnice przejściowe pomiędzy wartością aktywów i zobowiązań ustalaną dla celów księgowych, a ich wartością ustalaną

dla celów podatkowych. Rezerwy nie tworzy się na następujące różnice przejściowe: początkowe ujęcie aktywów lub pasywów, które nie wpływają ani na zysk księgowy, ani na dochód do opodatkowania oraz różnice związane z inwestycjami w jednostkach zależnych w zakresie, w którym nie jest prawdopodobne, że zostaną one zrealizowane w dającej się przewidzieć przyszłości. Ujęta kwota podatku odroczonego opiera się na oczekiwaniach co do sposobu realizacji wartości bilansowej aktywów i pasywów, przy zastosowaniu stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane wtedy, gdy przejściowe różnice odwrócą się, przy czym za podstawę przyjmowane są przepisy podatkowe obowiązujące prawnie lub praktycznie do dnia sprawozdawczego.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego są ujmowane do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na realizację różnic przejściowych. Aktywa z tytułu podatku odroczonego obniża się w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania różnic przejściowych. Takie obniżki koryguje się w górę, w zakresie, w jakim uzyskanie wystarczającego dochodu do opodatkowania staje się prawdopodobne.

5.20. Działalność zaniechana

Działalność zaniechana jest częścią działalności Grupy, która stanowi oddzielną znaczną część działalności lub segment geograficzny zbyty lub przeznaczony do sprzedaży lub jest jednostką zależną nabytą wyłącznie w celu odsprzedaży.

Klasyfikacja do działalności zaniechanej dokonuje się w wyniku sprzedaży lub w momencie, kiedy działalność spełnia kryteria zaklasyfikowania do przeznaczonej do sprzedaży. Kiedy działalność jest zaklasyfikowana jako zaniechana, dane porównawcze do skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów są przekształcane tak, jakby działalność została zaniechana na początku okresu porównawczego.

5.21. Zysk na akcję

Przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego kalkulacja podstawowego zysku przypadającego na akcję dokonana została w oparciu o zysk przypadający posiadaczom akcji zwykłych Jednostki Dominującej oraz średnią ważoną liczbę akcji zwykłych w okresie.

W okresach prezentowanych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie stwierdzono czynników, które powodowałyby rozwodnienie zysku przypadającego na jedną akcję.

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

6. Segmenty operacyjne

Grupa prezentuje swoją działalność w podziale na segmenty branżowe, który wynika ze struktury zarządzania oraz raportowania wewnętrznego Grupy.

Grupa działa w jednym segmencie geograficznym – całość przychodów uzyskiwana jest w Polsce.

Segmenty branżowe

Segmenty branżowe obejmują:

- zarządzanie i doradztwo oraz wynajem pomieszczeń,
- zarządzanie i eksploatację autostrad.

Wyniki segmentów branżowych

Za okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r.

	Zarządzanie, doradztwo oraz wynajem pomieszczeń	Zarządzanie i eksploatacja autostrad	Razem
Przychody operacyjne			
Przychody segmentu (sprzedaż klientom zewnętrznym)	3 235	315 596	318 831
Przychody segmentu ogółem	3 235	315 596	318 831
Koszty operacyjne			
Koszty segmentu (sprzedaż klientom zewnętrznym)	(4 018)	(66 489)	(70 507)
Koszty segmentu ogółem	(4 018)	(66 489)	(70 507)
Pozostałe przychody operacyjne	76	4 207	4 283
Pozostałe koszty operacyjne	(6)	(347)	(353)
Koszty ogólnego zarządu (*)	(4 249)	(31 596)	(35 845)
Wynik z działalności operacyjnej	(4 962)	221 371	216 409
Przychody/(koszty) finansowe netto	5 087	(23 283)	(18 196)
Udziały w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	179	-	179
Podatek dochodowy	(341)	(39 271)	(39 612)
Wynik finansowy netto za okres sprawozdawczy	(37)	158 817	158 780
Inne całkowite dochody netto	(7)	2 733	2 726
Całkowite dochody ogółem za okres sprawozdawczy	(44)	161 550	161 506
Główne pozycje niepieniężne			
Amortyzacja	(583)	(46 118)	(46 701)
Odpisy aktualizujące należności lub ich rozwiązanie	51	-	51
Odwrocenie dyskonta	-	(19 668)	(19 668)
Aktualizacja wartości inwestycji	(85)	-	(85)

(*) Koszty ogólnego zarządu w segmencie "Zarządzanie, doradztwo oraz wynajem pomieszczeń" obejmują całość kosztów ogólnego zarządu Spółki.

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

Ze okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.

	Zarządzanie, doradztwo oraz wynajem pomieszczeń	Zarządzanie i eksploatacja autostrad	Razem
Przychody operacyjne			
Przychody segmentu (sprzedaż klientom zewnętrznym)	3 364	289 489	292 853
Przychody segmentu ogółem	3 364	289 489	292 853
Koszty operacyjne			
Koszty segmentu (sprzedaż klientom zewnętrznym)	(4 035)	(36 819)	(40 854)
Koszty segmentu ogółem	(4 035)	(36 819)	(40 854)
Pozostałe przychody operacyjne	46	4 881	4 927
Pozostałe koszty operacyjne	(33)	(289)	(322)
Koszty ogólnego zarządu (*)	(3 413)	(30 430)	(33 843)
Wynik z działalności operacyjnej	(4 071)	226 832	222 761
Przychody/(koszty) finansowe netto	3 319	(24 477)	(21 158)
Udziały w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	188	-	188
Podatek dochodowy	3 077	(39 574)	(36 497)
Wynik finansowy netto za okres sprawozdawczy	2 513	162 781	165 294
Inne całkowite dochody netto	42	4 086	4 128
Całkowite dochody ogółem za okres sprawozdawczy	2 555	166 867	169 422

Główne pozycje niepieniężne

Amortyzacja	(546)	(44 254)	(44 800)
Odpisy aktualizujące należności lub ich rozwiązanie	(27)	1	(26)
Odwrocenie dyskonta	-	(19 153)	(19 153)
Aktualizacja wartości inwestycji	(93)	-	(93)

(*) Koszty ogólnego zarządu w segmencie "Zarządzanie, doradztwo oraz wynajem pomieszczeń" obejmują całość kosztów ogólnego zarządu Spółki.

Sytuacja finansowa wg segmentów branżowych na dzień

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Zarządzanie i doradztwo oraz wynajem pomieszczeń		
Aktywa segmentu	347 902	318 359
Zobowiązania segmentu	3 256	2 148
Zarządzanie i eksploatacja autostrad		
Aktywa segmentu	1 090 444	1 128 287
Zobowiązania segmentu	736 917	857 670
Aktywa ogółem	1 438 346	1 446 646
Zobowiązania ogółem	740 173	859 818

Główny klient

W latach obrotowych kończących się odpowiednio 31 grudnia 2017 r. oraz 31 grudnia 2016 r. przychody od żadnego z kontrahentów nie przekroczyły 10% przychodów ze sprzedaży za ten okres.

7. Grupa przeznaczona do zbycia

Na dzień 31 grudnia 2017 r. oraz 31 grudnia 2016 r. Grupa nie posiadała aktywów ani zobowiązań kwalifikowanych do grupy przeznaczonej do zbycia.

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

8. Przychody

	2017 r.	2016 r.
Przychody z poboru opłat	314 776	288 394
Przychody z wynajmu nieruchomości inwestycyjnych	3 184	3 304
Przychody z tyt. pozostałych usług	153	389
Pozostałe przychody	718	766
Razem	318 831	292 853

9. Koszty według rodzaju

	2017 r.	2016 r.
Amortyzacja (noty 14, 15 i 16)	(46 701)	(44 800)
Zużycie materiałów i energii	(4 612)	(4 625)
Koszt utworzonych rezerw na wymianę nawierzchni ujętych w koszcie własnym sprzedaży (usługi obce)	(2 643)	22 194
Pozostałe usługi obce	(21 240)	(20 223)
Podatki i opłaty	(2 419)	(2 515)
Koszty świadczeń pracowniczych	(26 800)	(22 513)
Pozostałe	(1 936)	(2 215)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(1)	-
Koszty według rodzaju razem	(106 352)	(74 697)
Koszt własny sprzedaży oraz koszty ogólnego zarządu	(106 352)	(74 697)

9.1. Koszty świadczeń pracowniczych

	2017 r.	2016 r.
Wynagrodzenia	(20 299)	(17 514)
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	(4 895)	(4 311)
Zmiana stanu zobowiązań z tyt. świadczeń pracowniczych ujęta w zysku lub stracie:	(1 606)	(688)
Świadczenia po okresie zatrudnienia	(96)	(79)
Nagrody jubileuszowe	(337)	(104)
Inne świadczenia pracownicze	(1 173)	(505)
Razem	(26 800)	(22 513)

10. Pozostałe przychody operacyjne

	2017 r.	2016 r.
Przychody z dzierżawy miejsc obsługi podróżnych	2 004	3 685
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności	51	-
Otrzymane odszkodowania, kary umowne, zwrot opłat oraz kosztów postępowania sądowego	178	624
Zwrot nadpłaconego podatku od nieruchomości za lata ubiegłe	1 705	212
Odsetki od należności	31	7
Zysk ze zbycia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	-	106
Inne	303	283
Razem	4 272	4 917

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

11. Pozostałe koszty operacyjne

	2017 r.	2016 r.
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności	-	(26)
Darowizny udzielone	(75)	(91)
Koszty likwidacji szkód	(49)	(121)
Kary, odszkodowania, opłaty	(24)	(31)
Strata ze zbycia/likwidacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(45)	-
Vat naliczony niepodlegający odliczeniu	(18)	(12)
Inne	(131)	(31)
Razem	(342)	(312)

12. Koszty finansowe netto

	2017 r.	2016 r.
Ujęte jako zysk lub strata bieżącego okresu		
Dywidendy i udziały w zyskach	81	5
Odsetki, w tym:	12 759	12 098
- z rachunków bankowych i lokat	12 757	12 097
- pozostałe	2	1
Zysk ze zbycia inwestycji	5	-
Nadwyżka dodatnich różnic kursowych	140	228
Pozostałe przychody finansowe	-	4
Przychody finansowe	12 985	12 331
Odsetki dotyczące zobowiązań wycenianych metodą zamortyzowanego kosztu, w tym:	(19 189)	(20 561)
- od kredytów i pożyczek, w tym:	(7 307)	(8 764)
- nominalne	(5 062)	(7 823)
- pozostałe	(2 245)	(941)
- dyskonto zobowiązania z tyt. płatności koncesyjnych	(11 657)	(11 036)
- pozostałe	(225)	(761)
Dyskonto rezerw	(8 011)	(8 117)
Aktualizacja wartości inwestycji	(85)	(93)
Zmiana netto wartości godziwej przy zabezpieczaniu przepływów pieniężnych przeklasyfikowana z innych całkowitych dochodów	(3 842)	(4 665)
Nieefektywna część zmian wartości godziwej przy zabezpieczaniu przepływów pieniężnych	(50)	(48)
Pozostałe koszty finansowe	(4)	(5)
Koszty finansowe	(31 181)	(33 489)
Koszty finansowe netto ujęte jako zysk lub strata bieżącego okresu	(18 196)	(21 158)
Ujęte w innych całkowitych dochodach		
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek działających za granicą	(9)	40
Efektywna część zmian wartości godziwej przy zabezpieczaniu przepływów pieniężnych (*)	(431)	426
Zmiana netto wartości godziwej przy zabezpieczaniu przepływów pieniężnych przeklasyfikowana do zysku lub straty bieżącego okresu (*)	3 842	4 665
Przychody/(Koszty) finansowe ujęte bezpośrednio w innych całkowitych dochodach	3 402	5 131

(*) Grupa zabezpiecza przepływy pieniężne z tytułu płatności odsetkowych związanych z Konsorcjalną Umową Kredytową pomiędzy SAM S.A. a Konsorcjum. Dla zabezpieczanych przepływów stosuje się rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge). Jako instrument zabezpieczający stosowany jest instrument pochodny (swap stopy procentowej). Kwestia szerzej opisana w notach 32.2 oraz 33.3.

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

13. Podatek dochodowy

13.1. Podatek dochodowy wykazany w zysku lub stracie bieżącego okresu

	2017 r.	2016 r.
Bieżący podatek dochodowy	(20 099)	(27 967)
Podatek dochodowy za rok bieżący	(20 168)	(27 907)
Korekta podatku za lata poprzednie	69	(60)
Podatek odroczone	(19 513)	(8 530)
Powstanie/odwrócenie różnic przejściowych	(19 513)	(8 530)
Podatek dochodowy wpływający na zysk netto za okres	(39 612)	(36 497)

Stawka podatku dochodowego, której podlegała prawie cała działalność Grupy, wynosiła 19% w latach 2016-2017. Nie przewiduje się, aby stawka podatku dochodowego uległa zmianie w najbliższych latach.

13.2. Efektywna stopa podatkowa

	2017 r.		2016 r.	
	%		%	
Zysk przed opodatkowaniem		198 392		201 791
Podatek w oparciu o obowiązującą stawkę podatkową	(19,0%)	(37 694)	(19,0%)	(38 340)
Udziały w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	0,0%	34	0,0%	36
Korekta wyceny / różnice przejściowe objęte uprzednio korektą wyceny / różnice trwałe	(1,0%)	(2 021)	0,9%	1 867
Korekta bieżącego podatku dochodowego za lata ubiegłe	0,0%	69	(0,0%)	(60)
Razem	(20,0%)	(39 612)	(18,1%)	(36 497)

13.3. Podatek dochodowy ujęty w innych całkowitych dochodach

	2017 r.		2016 r.	
	Przed opodatkowaniem	Korzyść/(Strata) podatkowa	Przed opodatkowaniem	Korzyść/(Strata) podatkowa
Wycena świadczeń pracowniczych	(35)	7	(45)	9
Zmiany wartości godziwej przy zabezpieczaniu przepływów pieniężnych (*)	3 411	(648)	5 091	(967)
Razem	3 376	(641)	5 046	(958)

(*) Kwestię zabezpieczeń przepływów pieniężnych opisano w notcie 32.2 oraz 33.3.

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.***Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego**(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)***14. Rzeczowe aktywa trwałe**

	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2016 r.	20 377	14 814	15 360	5 221	4 404	60 176
Nabycie	148	291	1 699	406	2 116	4 660
Przeniesienie ze środków trwałych w budowie	-	1 590	-	855	(2 445)	-
Przeniesienie na poczet wykorzystania rezerw na wydatki inwestycyjne	-	-	-	-	(817)	(817)
Przeniesienie do wartości niematerialnych	-	-	-	-	(1 260)	(1 260)
Przeniesienie do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	-	(752)	(752)
Przeniesienie do kosztów operacyjnych	-	-	-	-	(64)	(64)
Przeniesienie zaliczek na środki trwałe	-	-	-	-	(28)	(28)
Sprzedaż/likwidacja/darowizny	-	(136)	(1 197)	(49)	-	(1 382)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2016 r.	20 525	16 559	15 862	6 433	1 154	60 533
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2017 r.	20 525	16 559	15 862	6 433	1 154	60 533
Nabycie	262	1 552	2 401	147	12 511	16 873
Przeniesienie ze środków trwałych w budowie	123	4 783	190	1 326	(6 422)	-
Przeniesienie na poczet wykorzystania rezerw na wydatki inwestycyjne	-	-	-	-	(1 355)	(1 355)
Przeniesienie z rezerw na wydatki inwestycyjne	-	74	-	37	-	111
Przeniesienie do wartości niematerialnych	-	-	-	-	(5 818)	(5 818)
Przeniesienie do zapasów	-	-	-	-	(729)	(729)
Przeniesienie zaliczek na środki trwałe	-	-	-	-	844	844
Ujawnienie w wyniku inwentaryzacji	-	5	-	-	-	5
Sprzedaż/likwidacja	(82)	(131)	(261)	(13)	-	(487)
Reklasyfikacja do nieruchomości inwestycyjnych	(16)	-	-	-	-	(16)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2017 r.	20 812	22 842	18 192	7 930	185	69 961

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.***Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego**(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)*

	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2016 r.	(11 471)	(4 405)	(6 533)	(2 118)	-	(24 527)
Amortyzacja za okres	(1 111)	(1 841)	(1 576)	(626)	-	(5 154)
Sprzedaż/likwidacja/darowizny	-	134	1 012	49	-	1 195
Rozwiązanie/wykorzystanie odpisu z tyt. trwałej utraty wartości	-	-	33	-	-	33
Umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2016 r.	(12 582)	(6 112)	(7 064)	(2 695)	-	(28 453)
Umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2017 r.	(12 582)	(6 112)	(7 064)	(2 695)	-	(28 453)
Amortyzacja za okres	(906)	(2 090)	(1 562)	(685)	-	(5 243)
Sprzedaż/likwidacja	48	129	201	13	-	391
Reklasyfikacja do nieruchomości inwestycyjnych	10	-	-	-	-	10
Umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2017 r.	(13 430)	(8 073)	(8 425)	(3 367)	-	(33 295)
Wartość netto						
Na dzień 1 stycznia 2016 r.	8 906	10 409	8 827	3 103	4 404	35 649
Na dzień 31 grudnia 2016 r.	7 943	10 447	8 798	3 738	1 154	32 080
Na dzień 1 stycznia 2017 r.	7 943	10 447	8 798	3 738	1 154	32 080
Na dzień 31 grudnia 2017 r.	7 382	14 769	9 767	4 563	185	36 666

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

Odpisy aktualizujące wartość aktywów

Na dzień 31 grudnia 2017 r. oraz 31 grudnia 2016 r. Grupa nie zidentyfikowała przesłanek do przeprowadzenia testu na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych.

Zabezpieczenia

Na dzień 31 grudnia 2017 r. rzeczowe aktywa trwałe o wartości bilansowej 24 838 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 19 811 tys. zł) stanowią zabezpieczenie kredytów bankowych.

15. Wartości niematerialne

	Koncesyjne wartości niematerialne	Inne koncesje, licencje, oprogramowanie komputerowe i pozostałe	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne nieoddane do użytkowania	Razem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2016 r.	883 370	5 154	970	117	889 611
Nabycie	-	28	-	23	51
Przeniesienie z wartości niematerialnych nieoddanych do użytkowania	-	117	-	(117)	-
Przeniesienie ze środków trwałych w budowie	-	1 260	-	-	1 260
Aktualizacja wartości koncesyjnych wartości niematerialnych	(44)	-	-	-	(44)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2016 r.	883 326	6 559	970	23	890 878
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2017 r.	883 326	6 559	970	23	890 878
Nabycie	-	169	-	35	204
Przeniesienie z wartości niematerialnych nieoddanych do użytkowania	-	32	-	(32)	-
Przeniesienie ze środków trwałych w budowie	-	5 818	-	-	5 818
Aktualizacja wartości koncesyjnych wartości niematerialnych	13 925	-	-	-	13 925
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2017 r.	897 251	12 578	970	26	910 825
Umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2016 r.	(364 656)	(1 304)	(970)	-	(366 930)
Amortyzacja za okres	(38 321)	(798)	-	-	(39 119)
Umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2016 r.	(402 977)	(2 102)	(970)	-	(406 049)
Umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2017 r.	(402 977)	(2 102)	(970)	-	(406 049)
Amortyzacja za okres	(40 069)	(852)	-	-	(40 921)
Umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2017 r.	(443 046)	(2 954)	(970)	-	(446 970)
Wartość netto					
Na dzień 1 stycznia 2016 r.	518 714	3 850	-	117	522 681
Na dzień 31 grudnia 2016 r.	480 349	4 457	-	23	484 829
Na dzień 1 stycznia 2017 r.	480 349	4 457	-	23	484 829
Na dzień 31 grudnia 2017 r.	454 205	9 624	-	26	463 855

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

W bieżącym okresie Grupa dokonała aktualizacji wartości początkowej koncesyjnych wartości niematerialnych związanych z wydatkami Etapu II:

- (i) w związku ze zmianą stóp procentowych zastosowanych przy dyskontowaniu rezerwy na nakłady inwestycyjne (patrz nota 30), w efekcie czego ich wartość wzrosła o 606 tys. zł (2016 r.: spadek o 1 981 tys. zł); oraz
- (ii) w związku ze zmianą szacunków dotyczących przewidywanych wydatków inwestycyjnych oraz harmonogramu prac budowlanych, które Grupa zgodnie z zapisami Umowy Koncesyjnej winna wykonać do końca okresu koncesyjnego (patrz nota 30), w efekcie czego wartość koncesyjnych wartości niematerialnych wzrosła o 13 319 tys. zł (2016 r.: wzrost o 1 937 tys. zł).

Odpisy amortyzacyjne koncesyjnych wartości niematerialnych są wykazywane w pozycji koszt własny sprzedaży. Odpisy amortyzacyjne pozostałych wartości niematerialnych są wykazywane w pozycji koszty ogólnego zarządu.

Roczna stawka amortyzacji wyliczona w oparciu o szacowany przyrost ruchu w okresie obowiązywania koncesji w odniesieniu do wartości bieżącej netto wartości niematerialnej na początek okresu sprawozdawczego wyniosła w 2017 r. 8,29% (2016 r.: 7,39%). Według obecnego planu amortyzacji, bazującego na zaktualizowanych szacunkach przyrostu ruchu, stosunek kosztów rocznej amortyzacji do wartości netto wartości niematerialnej na 31 grudnia 2017 r. będzie kształtował się w przedziale od 9,41% do 11,93% w okresie obowiązywania koncesji.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. oraz 31 grudnia 2016 r. Grupa nie zidentyfikowała przesłanek do przeprowadzenia testu na utratę wartości koncesyjnych wartości niematerialnych.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. oraz 31 grudnia 2016 r. pozostałe wartości niematerialne nie były objęte odpisem aktualizującym ich wartość.

16. Nieruchomości inwestycyjne

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Wartość brutto na początek okresu	30 480	29 728
Przeniesienie ze środków trwałych w budowie	-	752
Reklasyfikacja z rzeczowych aktywów trwałych	16	-
Wartość brutto na koniec okresu	30 496	30 480
Umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(26 079)	(25 552)
Amortyzacja za okres	(537)	(527)
Reklasyfikacja z rzeczowych aktywów trwałych	(10)	-
Umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(26 626)	(26 079)
Wartość netto na początek okresu	4 401	4 176
Wartość netto na koniec okresu	3 870	4 401

Nieruchomości inwestycyjne wycenia się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszych o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Do inwestycji w nieruchomości Grupa zalicza część budynku biurowego przy ul. Mickiewicza przeznaczoną na wynajem oraz przylegające do niego parkingi samochodowe (w tym parking przy ul. Sokolskiej).

Na podstawie wyceny rzeczoznawcy majątkowego przeprowadzonej w czerwcu 2016 r. wartość godziwa budynku przy ul. Mickiewicza oraz wartość godziwa prawa wieczystego użytkowania gruntu, na którym rzeczony budynek się znajduje w części przynależnej Grupie, została oszacowana na kwotę 15,2 mln zł, a wartość godziwa nieruchomości przy ul. Sokolskiej na kwotę 4,4 mln zł. Wycenę ww. nieruchomości

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

przeprowadzono przy zastosowaniu podejścia dochodowego, metodą inwestycyjną, techniką kapitalizacji prostej.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Grupa zalicza do nieruchomości inwestycyjnych 100% posiadanej części budynku przy ul. Mickiewicza oraz 100% parkingu przy ul. Sokolskiej (wskaźniki te podlegają aktualizacji w okresach półrocznych).

Skonsolidowane przychody z tyt. wynajmu budynku oraz miejsc parkingowych w 2017 r. wyniosły 3 184 tys. zł (w 2016 r.: 3 304 tys. zł) i zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Przychody”, natomiast związane z nimi koszty zostały ujęte w pozycji „Koszt własny sprzedaży”.

17. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Poniżej przedstawiono podstawowe dane finansowe jednostek stowarzyszonych, uwzględniające korekty wartości godziwej oraz korekty wynikające z różnic w zakresie polityki rachunkowości.

<i>Biuro Centrum Sp z o.o.</i>		
	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
% posiadanych akcji/udziałów	40,63%	40,63%
Aktywa ogółem*	3 730	3 527
Zobowiązania ogółem	(1 185)	(1 015)
Aktywa netto	2 545	2 512
Aktywa netto przypadające na Grupę	1 034	1 021
	2017 r.	2016 r.
Przychody	10 070	10 249
Zysk netto za okres sprawozdawczy	439	463
Całkowite dochody ogółem za okres sprawozdawczy	439	463
Całkowite dochody ogółem przypadające na Grupę	179	188
Aktywa netto przypadające na Grupę na początek okresu sprawozdawczego	1 021	833
Całkowite dochody ogółem przypadające na Grupę	179	188
Dywidendy otrzymane w okresie sprawozdawczym	(166)	-
Wartość bilansowa na koniec okresu sprawozdawczego	1 034	1 021

(*) Z uwzględnieniem korekty wartości godziwej;

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Grupa posiadała jeden pomiot stowarzyszony tj. Biuro Centrum Sp. z o.o., którego podstawową działalnością jest zarządzanie i obsługa techniczna budynku biurowego będącego współwłasnością Grupy.

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

18. Pozostałe inwestycje

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Długoterminowe		
Lokaty długoterminowe	434 077	447 353
Inne	70	69
Razem	434 147	447 422
Krótkoterminowe		
Instrumenty kapitałowe dostępne do sprzedaży (akcje spółek niepowiązanych)	1 403	1 488
Razem	1 403	1 488

Na dzień 31 grudnia 2017 r. lokaty długoterminowe związane były z blokadą środków pieniężnych na rachunkach rezerwowych z przeznaczeniem na:

- (i) obsługę długu – 48 137 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 47 181 tys. zł),
- (ii) roboty budowlane w ramach Fazy F2b – 333 637 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 334 854 tys. zł),
- (iii) przyszłe remonty – 51 164 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 63 665 tys. zł).

W ramach rzeczowej pozycji uwzględniono również naliczone odsetki o wartości 1 139 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 1 653 tys. zł). Wszystkie rachunki rezerwowe zostały utworzone zgodnie z postanowieniami Umowy Koncesyjnej oraz Konsorcjalnej Umowy Kredytowej.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. instrumenty kapitałowe dostępne do sprzedaży dotyczą akcji Domu Maklerskiego BDM S.A., objętych odpisem z tytułu utraty wartości w kwocie 1 236 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2016 r.: 1 151 tys. zł).

W 2017 r. Grupa sprzedała 9 043 tys. akcji Ideon S.A. za kwotę 5 tys. zł. Akcje te były w całości objęte odpisem z tytułu utraty wartości zarówno na moment sprzedaży jak i na dzień 31 grudnia 2016 r.

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

19. Podatek odroczony

Aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz rezerwa na podatek odroczony dotyczą poniższych pozycji aktywów i zobowiązań:

	Aktywa		Rezerwa		Wartość netto	
	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Koncesyjne wartości niematerialne	-	-	(84 063)	(88 832)	(84 063)	(88 832)
Rzeczowe aktywa trwałe oraz pozostałe wartości niematerialne	45 632	54 222	(146)	(82)	45 486	54 140
Nieruchomości inwestycyjne	80	180	-	-	80	180
Pozostałe inwestycje długoterminowe	6	6	(216)	(314)	(210)	(308)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	270	280	(94)	(62)	176	218
Zapasy	7	7	-	-	7	7
Inwestycje krótkoterminowe	235	1 937	-	-	235	1 937
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	(90)	(115)	(90)	(115)
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	373	478	(468)	(838)	(95)	(360)
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	47	39 273	-	-	47	39 273
Przychody przyszłych okresów	2 403	2 492	-	-	2 403	2 492
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	1 177	848	-	-	1 177	848
Rezerwy	77 369	82 205	-	-	77 369	82 205
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	30 409	364	-	(31)	30 409	333
Pochodne instrumenty finansowe	1 060	1 700	-	-	1 060	1 700
Aktywa / rezerwa z tytułu podatku odroczonego na różnicach przejściowych	159 068	183 992	(85 077)	(90 274)	73 991	93 718
Aktywa z tytułu nierozliczonych strat podatkowych	2 436	1 148	-	-	2 436	1 148
Aktywa / rezerwa z tytułu podatku odroczonego ogółem	161 504	185 140	(85 077)	(90 274)	76 427	94 866
Kompensata	(85 077)	(90 274)	85 077	90 274	-	-
Korekta wyceny	(6 598)	(4 883)	-	-	(6 598)	(4 883)
Aktywa / rezerwa z tytułu podatku odroczonego wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	69 829	89 983	-	-	69 829	89 983

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

Grupa nie rozpoznała aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w pełnej wysokości nadwyżki przejściowych różnic ujemnych i strat podatkowych nad przejściowymi różnicami dodatnimi, ze względu na brak pewności co do realizacji części różnic przejściowych.

Zmiana podatku odroczonego w okresie

	Zmiana podatku odroczonego od różnic przejściowych ujęta			31 grudnia 2017 r.
	1 stycznia 2017 r.	jako zysk lub strata bieżącego okresu	w innych całkowitych dochodach	
Koncesyjne wartości niematerialne	(88 832)	4 769	-	(84 063)
Rzeczowe aktywa trwałe oraz pozostałe wartości niematerialne	54 140	(8 654)	-	45 486
Nieruchomości inwestycyjne	180	(100)	-	80
Pozostałe inwestycje długoterminowe	(308)	98	-	(210)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	218	(42)	-	176
Zapasy	7	-	-	7
Inwestycje krótkoterminowe	1 937	(1 702)	-	235
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(115)	25	-	(90)
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	(360)	265	-	(95)
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	39 273	(39 226)	-	47
Przychody przyszłych okresów	2 492	(89)	-	2 403
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	848	322	7	1 177
Rezerwy	82 205	(4 836)	-	77 369
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	333	30 076	-	30 409
Pochodne instrumenty finansowe	1 700	8	(648)	1 060
Aktywa z tytułu nierozliczonych strat podatkowych	1 148	1 288	-	2 436
Korekta wyceny	(4 883)	(1 715)	-	(6 598)
Razem	89 983	(19 513)	(641)	69 829

	Zmiana podatku odroczonego od różnic przejściowych ujęta			31 grudnia 2016 r.
	1 stycznia 2016 r.	jako zysk lub strata bieżącego okresu	w innych całkowitych dochodach	
Koncesyjne wartości niematerialne	(95 884)	7 052	-	(88 832)
Rzeczowe aktywa trwałe oraz pozostałe wartości niematerialne	61 339	(7 199)	-	54 140
Nieruchomości inwestycyjne	277	(97)	-	180
Pozostałe inwestycje długoterminowe	(431)	123	-	(308)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	226	(8)	-	218
Zapasy	7	-	-	7
Inwestycje krótkoterminowe	1 919	18	-	1 937
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(78)	(37)	-	(115)
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	(374)	14	-	(360)
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	37 176	2 097	-	39 273
Przychody przyszłych okresów	2 754	(262)	-	2 492
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	1 270	(431)	9	848
Rezerwy	94 389	(12 184)	-	82 205
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	228	105	-	333
Pochodne instrumenty finansowe	2 657	10	(967)	1 700
Aktywa z tytułu nierozliczonych strat podatkowych	739	409	-	1 148
Korekta wyceny	(6 743)	1 860	-	(4 883)
Razem	99 471	(8 530)	(958)	89 983

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

Straty podatkowe

Zgodnie z prawem strata poniesiona w roku podatkowym może obniżyć dochód do opodatkowania w najbliższych pięciu kolejno po sobie następujących latach podatkowych, z tym że wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50% kwoty straty. Na dzień 31 grudnia 2017 r. wysokość strat podatkowych pozostających do rozliczenia wyniosła 12 819 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 6 041 tys. zł).

<i>Wysokość straty</i>	<i>Termin wygaśnięcia</i>
1 943	2018
1 943	2019
1 107	2020
4 466	2021
3 360	2022
12 819	

20. Należności oraz zobowiązania z tytułu podatku dochodowego

Należności brutto z tytułu podatku dochodowego na dzień 31 grudnia 2017 r. wynoszą 3 901 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 1 341 tys. zł). Jest to kwota należna Grupie do rozliczenia z przyszłym zobowiązaniem do urzędu skarbowego z tytułu podatku dochodowego. Ze względu na niepewność odzyskania części ww. należności z tytułu podatku dochodowego na dzień 31 grudnia 2017 r., jej wartość koryguje odpis z tytułu utraty wartości w kwocie 1 341 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 1 341 tys. zł).

Zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego w wysokości 337 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 13 905 tys. zł) stanowi różnicę pomiędzy dokonanymi płatnościami za bieżący i ubiegły rok obrotowy a kwotą podatku należnego.

21. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych	490	884
Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek pozostałych	11 049	11 736
Należności z tytułu podatków, ceł ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	12 086	283
Pozostałe należności od jednostek powiązanych	-	844
Pozostałe należności od jednostek pozostałych	1 827	2 569
Razem	25 452	16 316

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe są przedstawione w kwotach netto pomniejszonych o odpisy aktualizujące w kwocie 91 500 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 91 565 tys. zł).

Poniższa tabela zawiera wiekowanie należności przeterminowanych z tytułu dostaw i usług oraz należności pozostałych wraz z informacją o wysokości odpisów aktualizujących.

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Należności przeterminowane brutto		
do 1 m-ca	83	61
powyżej 1 m-ca do 6 m-cy	19	30
powyżej 6 m-cy do 1 roku	-	36
powyżej 1 roku	96 273	96 492
Należności przeterminowane brutto razem	96 375	96 619
odpisy aktualizujące wartość należności przeterminowanych	(91 287)	(91 352)
Należności przeterminowane netto	5 088	5 267

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności ogółem przedstawia się następująco:

	2017 r.	2016 r.
Wartość odpisu na należności na dzień 1 stycznia	(91 565)	(91 518)
Utworzone odpisy	(2)	(66)
Rozwiązane odpisy	53	40
Wykorzystanie odpisów	14	10
Reklasyfikacje odpisów	-	(31)
Wartość odpisu na należności na dzień 31 grudnia	(91 500)	(91 565)

Odpisy na należności z tytułu dostaw i usług utworzono w związku z przewidywaną trudnością spłaty sald niektórych kontrahentów. Odpisy na pozostałe należności dotyczą przede wszystkim należności wynikających z działalności zaniechanej w latach ubiegłych, powstałych w rezultacie udzielonych poręczeń kredytowych dla spółek, które utraciły zdolność do spłaty swoich zobowiązań.

Zdaniem Grupy spłata należności nieobjętych odpisami aktualizującymi nie budzi wątpliwości. Przeterminowane należności netto na kwotę 4 986 tys. zł posiadają zabezpieczenia na majątku kontrahenta przewyższające wartość tych należności.

W 2017 r. Grupa dokonała rozwiązania odpisów aktualizujących wartość przeterminowanych należności dotyczących działalności zaniechanej w latach ubiegłych oraz działalności bieżącej w związku z ich częściowym odzyskaniem oraz w oparciu o analizę prawdopodobieństwa ich odzyskania po dniu bilansowym. Ogółem rozwiązano odpisy na kwotę 53 tys. zł (w 2016 r.: 40 tys. zł).

22. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Środki pieniężne w kasie	111	98
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	66 846	22 982
Krótkoterminowe lokaty bankowe	327 386	342 104
Środki pieniężne w drodze	2 557	1 775
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, wartość wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	396 900	366 959
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, wartość wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	396 900	366 959

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

23. Kapitał własny

23.1. Kapitał zakładowy

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Ilość akcji na początek okresu	247 262 023	247 262 023
Ilość akcji na koniec okresu (w pełni opłaconych)	247 262 023	247 262 023
Wartość nominalna 1 akcji (w złotych)	0,75	0,75
Wartość nominalna emisji serii A	6 256	6 256
Wartość nominalna emisji serii B	370	370
Wartość nominalna emisji serii D	3 000	3 000
Wartość nominalna emisji serii E	71 196	71 196
Wartość nominalna emisji serii F	37 500	37 500
Wartość nominalna emisji serii G	67 125	67 125
Razem	185 447	185 447

Posiadacze akcji zwykłych są uprawnieni do otrzymywania uchwalonych dywidend oraz mają prawo do jednego głosu na akcję podczas Walnego Zgromadzenia Spółki. Wszystkie akcje uprawniają w jednakowym stopniu do majątku Spółki w przypadku podziału majątku.

23.2. Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Saldo kapitału z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń wynika z wyceny instrumentów pochodnych spełniających wymogi rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Uznane za efektywne zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne wyniosły w 2017 r. -431 tys. zł (2016 r.: 426 tys. zł). W konsekwencji dokonanych w 2017 r. płatności odsetkowych objętych ww. zabezpieczeniem, Grupa przeklasyfikowała do kosztów finansowych zmianę wartości godziwej instrumentów zabezpieczających na ogólną kwotę -3 842 tys. zł (2016 r.: -4 665 tys. zł). Wartość efektywnych zmian opisanych powyżej została skorygowana o ujętą w innych całkowitych dochodach zmianę podatku odroczonego w wysokości 82 tys. zł, z czego 730 tys. zł dotyczyło części zmian przekwalifikowanych do kosztów finansowych (2016 r.: odpowiednio -81 tys. zł i 886 tys. zł).

23.3. Pozostałe kapitały rezerwowe i zapasowy

Pozostałe kapitały rezerwowe są tworzone przez Walne Zgromadzenia z części lub całości zatwierdzonych zysków spółek należących do Grupy. Walne Zgromadzenie może również wskazać konkretny cel, na który środki te mają być przeznaczone.

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

23.4. Udziały niekontrolujące

Poniżej zaprezentowano podstawowe dane finansowe VIA4 S.A. (wartości przed dokonaniem korekt konsolidacyjnych), jedynej spółki zależnej Grupy posiadającej udziały niekontrolujące.

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Udziały niekontrolujące %	45%	45%
Aktywa trwałe	9 945	8 944
Aktywa obrotowe	13 649	14 308
Zobowiązania długoterminowe	(5 259)	(4 971)
Zobowiązania krótkoterminowe	(7 904)	(7 172)
Aktywa netto	10 431	11 109
Aktywa netto przypadające na udziały niekontrolujące	4 694	4 999
Przychody	44 374	42 351
Zysk netto za okres sprawozdawczy	11 996	12 736
Inne całkowite dochody	(27)	(35)
Całkowite dochody ogółem za okres sprawozdawczy	11 969	12 701
Zysk netto przypadający na udziały niekontrolujące	5 398	5 731
Całkowite dochody ogółem przypadające na udziały niekontrolujące	5 387	5 715
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	14 380	14 628
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(270)	9
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(15 007)	(14 777)
Zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(897)	(140)
Dywidendy wypłacone w okresie sprawozdawczym przypadające na udziały niekontrolujące	(5 692)	(5 689)

24. Zysk przypadający na jedną akcję

Kalkulacja podstawowego zysku przypadającego odpowiednio na jedną akcję dokonana została w oparciu o zysk netto akcjonariuszy Jednostki Dominującej w kwocie 153 382 tys. zł (2016 r.: 159 563 tys. zł) oraz o średnią ważoną liczbę akcji na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego w liczbie 247 262 tys. sztuk (31 grudnia 2016 r.: 247 262 tys. sztuk).

Zysk netto akcjonariuszy Jednostki Dominującej na akcję zwykłą

	2017 r.	2016 r.
Zysk netto za okres sprawozdawczy akcjonariuszy Jednostki Dominującej (w tys. zł)	153 382	159 563
Średnia ważona liczba akcji zwykłych na koniec okresu (w tys. akcji)	247 262	247 262
Zysk netto za okres sprawozdawczy akcjonariuszy Jednostki Dominującej na akcję zwykłą (w złotych)	0,62	0,65

Na dzień 31 grudnia 2017 r. oraz 31 grudnia 2016 r. nie stwierdzono czynników, które powodowałyby rozwodnienie zysku przypadającego na jedną akcję.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

25. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Długoterminowa część kredytów i pożyczek zabezpieczonych na majątku Grupy	76 295	116 147
Zobowiązania długoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek	76 295	116 147
Krótkoterminowa część kredytów i pożyczek zabezpieczonych na majątku Grupy	40 943	37 215
Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek	40 943	37 215

W dniu 28 grudnia 2005 r. pomiędzy spółką Stalexport Autostrada Małopolska S.A. i bankami komercyjnymi została zawarta Konsorcjalna Umowa Kredytowa. Okres udostępniania kredytu zakończył się 30 września 2010 r. Nominalna kwota zaciągniętego kredytu wyniosła 360 mln zł. W 2017 r. spółka dokonała spłaty kredytu na łączną kwotę 37 749 tys. zł (w 2016 r. spłacono kwotę 34 851 tys. zł).

Terminy i warunki spłaty kredytów

	Waluta	Nominalna stopa	Rok spłaty	Wartość zobowiązania na 31 grudnia 2017 r.	Wartość zobowiązania na 31 grudnia 2016 r.
Kredyty					
Konsorcjum Banków	PLN	WIBOR 6M + marża	2020*	117 238	153 362
Razem zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek				117 238	153 362

(*) Spłaty w transzach do 2020 r.

Zabezpieczenia ustanowione na majątku Grupy

Poza zastawami ustanowionymi na rzeczowych aktywach trwałych opisanymi w nocie 14, najważniejsze zabezpieczenia w ramach umów kredytowych obejmują:

- zastaw na akcjach SAM S.A., VIA4 S.A. oraz Stalexport Autoroute S.a r.l.,
- przeniesienie praw wynikających z umów dotyczących projektu Autostrady A-4 Katowice - Kraków,
- przeniesienie praw do rachunków bankowych SAM S.A.,
- cesja wierzytelności SAM S.A. związanych z projektem Autostrady A-4 Katowice – Kraków.

26. Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

Na dzień 31 grudnia 2017 r. oraz 31 grudnia 2016 r. Grupa nie posiadała zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

27. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Długoterminowe		
Zobowiązania z tyt. odpraw emerytalnych	519	399
Zobowiązania z tyt. odpraw rentowych	25	22
Zobowiązania z tyt. nagród jubileuszowych	1 713	1 501
Zobowiązania z tyt. innych świadczeń pracowniczych	2 345	1 172
Razem	4 602	3 094
Krótkoterminowe		
Zobowiązania z tyt. odpraw emerytalnych	235	244
Zobowiązania z tyt. odpraw rentowych	4	3
Zobowiązania z tyt. nagród jubileuszowych	142	126
Razem	381	373

Kwoty przyszłych zobowiązań z tytułu odpraw emerytalnych, odpraw rentowych oraz nagród jubileuszowych zostały określone w oparciu o model wyceny aktuarialnej.

Zobowiązania z tyt. innych świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2017 r. stanowiły zarachowane przewidywane kwoty premii pieniężnych należne członkom Zarządów spółek Grupy na mocy 3-letnich planów motywacyjnych uchwalonych przez Rady Nadzorcze tychże spółek w 2016 r.

27.1. Zmiana stanu zobowiązań z tyt. świadczeń pracowniczych

	Świadczenia po okresie zatrudnienia		Nagrody jubileuszowe		Inne świadczenia pracownicze		Razem	
	2017 r.	2016 r.	2017 r.	2016 r.	2017 r.	2016 r.	2017 r.	2016 r.
Wartość na dzień 1 stycznia	668	544	1 627	1 656	1 172	3 324	3 467	5 524
Zmiany ujęte w zysku lub stracie	96	79	337	104	1 173	505	1 606	688
Koszt bieżącego zatrudnienia	81	70	228	207	1 173	1 171	1 482	1 448
Zyski wynikające z rozliczenia	-	-	-	-	-	(666)	-	(666)
Koszt odsetkowy	15	9	52	44	-	-	67	53
(Zyski)/Straty aktuarialne	-	-	57	(147)	-	-	57	(147)
Zmiany ujęte w innych całkowitych dochodach	35	45	-	-	-	-	35	45
(Zyski)/Straty aktuarialne z tytułu:	35	45	-	-	-	-	35	45
- założeń demograficznych	4	79	-	-	-	-	4	79
- założeń finansowych	18	(23)	-	-	-	-	18	(23)
- innych założeń	13	(11)	-	-	-	-	13	(11)
Wypłacone świadczenia	(16)	-	(109)	(133)	-	(2 657)	(125)	(2 790)
Wartość na dzień 31 grudnia	783	668	1 855	1 627	2 345	1 172	4 983	3 467

27.2. Założenia aktuarialne

Zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych, odpraw rentowych oraz nagród jubileuszowych zostały wyliczone na podstawie poniższych założeń:

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Stopa dyskontowa	3,2%-3,3%	2,8%-3,5%
Wzrost wynagrodzeń w przyszłości	3,0%-6,0%	3,0%-5,0%
Prawdopodobieństwo rezygnacji	2,2%-6,1%	2,0%-6,1%

Średni ważony okres obowiązywania zobowiązań z tytułu poszczególnych świadczeń pracowniczych na koniec bieżącego okresu sprawozdawczego kształtował się następująco:

<i>(w latach)</i>	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Świadczenia po okresie zatrudnienia	12,2-18,0	11,6-18,0
Nagrody jubileuszowe	6,8-15,6	7,8-15,0

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

27.3. Analiza wrażliwości

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości, pokazującą jaki wpływ na zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych miałyby prawdopodobne zmiany istotnych założeń aktuarialnych występujących na koniec okresu sprawozdawczego, przy pozostałych założeniach niezmiennych.

	Zmiana stopy dyskontowej		Zmiana wzrostu wynagrodzeń		Zmiana prawdopodob. rezygnacji	
	- 0,5 pp	+ 0,5 pp	- 0,5 pp	+ 0,5 pp	- 0,5 pp	+ 0,5 pp
31 grudnia 2017 r.						
Zobowiązania z tyt. odpraw emerytalnych	784	725	725	784	1 241	752
Zobowiązania z tyt. odpraw rentowych	30	29	29	30	30	29
Zobowiązania z tyt. nagród jubileuszowych	1 915	1 799	1 799	1 914	1 918	1 795
Razem	2 729	2 553	2 553	2 728	3 189	2 576
31 grudnia 2016 r.						
Zobowiązania z tyt. odpraw emerytalnych	669	622	622	669	666	620
Zobowiązania z tyt. odpraw rentowych	26	24	24	26	26	24
Zobowiązania z tyt. nagród jubileuszowych	1 679	1 575	1 575	1 679	1 682	1 571
Razem	2 374	2 221	2 221	2 374	2 374	2 215

28. Pozostałe zobowiązania długoterminowe

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Płatności z tytułu Koncesji	252	206 700
Pozostałe zobowiązania wobec jednostek powiązanych	5 201	3 245
Pozostałe zobowiązania wobec jednostek pozostałych	921	1 119
Razem	6 374	211 064

Zgodnie z Umową Koncesyjną SAM S.A. zobowiązana jest do poniesienia Płatności z tyt. Koncesji wobec Krajowego Funduszu Drogowego (przejęte zobowiązanie z tytułu zaciągniętego przez Skarb Państwa kredytu EBOiR). Wartość nominalna zobowiązania zgodnie z załącznikiem nr 7 do Umowy Koncesyjnej wynosi 222 918 tys. zł. Przyjęta stopa dyskontowa wyniosła 5,64% (2016 r.: 5,64%). W 2017 r. Płatności z tyt. Koncesji o wartości bilansowej 218 106 tys. zł przeklasyfikowano do zobowiązań krótkoterminowych (patrz nota 31).

Saldo pozostałych zobowiązań długoterminowych stanowią kwoty zatrzymane będące zabezpieczeniem realizacji kontraktów budowlanych oraz kaucje gwarancyjne związane z wykonanymi robotami budowlanymi o terminie zwrotu przekraczającym 12 miesięcy.

29. Przychody przyszłych okresów

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Długoterminowe		
Przedpłaty z tytułu dzierżawy (głównie miejsc obsługi podróży)	6 795	7 621
Inne	59	65
Razem	6 854	7 686
Krótkoterminowe		
Przedpłaty z tytułu dzierżawy (głównie miejsc obsługi podróży)	825	825
Przedpłaty na poczet należnej opłaty za przejazd Autostradą A-4 Katowice - Kraków	4 962	4 599
Inne	7	7
Razem	5 794	5 431

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

30. Rezerwy

	Rezerwy na wymianę nawierzchni autostrady	Rezerwy na wydatki inwestycyjne Etapu II	Razem
Rezerwy długoterminowe			
Wartość na dzień 1 stycznia 2016 r.	64 607	338 978	403 585
Zwiększenia, w tym:	21 460	5 527	26 987
- z tytułu dyskonta	1 213	5 527	6 740
Zmiana szacunków	4 444	29 240	33 684
Reklasyfikacja	(46 627)	(72 827)	(119 454)
Wartość na dzień 31 grudnia 2016 r.	43 884	300 918	344 802
Wartość na dzień 1 stycznia 2017 r.	43 884	300 918	344 802
Zwiększenia, w tym:	16 278	5 801	22 079
- z tytułu dyskonta	838	5 801	6 639
Zmiana szacunków	(9 662)	17 588	7 926
Reklasyfikacja	(932)	(11 631)	(12 563)
Wartość na dzień 31 grudnia 2017 r.	49 568	312 676	362 244
Rezerwy krótkoterminowe			
Wartość na dzień 1 stycznia 2016 r.	52 751	40 452	93 203
Zwiększenia, w tym:	605	772	1 377
- z tytułu dyskonta	605	772	1 377
Zmiana szacunków	(46 885)	(29 284)	(76 169)
Wykorzystanie	(16 877)	(32 315)	(49 192)
Wydatki inwestycyjne przeniesione ze środków trwałych w budowie	-	(817)	(817)
Reklasyfikacja	46 627	72 828	119 455
Wartość na dzień 31 grudnia 2016 r.	36 221	51 636	87 857
Wartość na dzień 1 stycznia 2017 r.	36 221	51 636	87 857
Zwiększenia, w tym:	539	833	1 372
- z tytułu dyskonta	539	833	1 372
Zmiana szacunków	(3 135)	(3 663)	(6 798)
Wykorzystanie	(21 937)	(26 855)	(48 792)
Wydatki inwestycyjne przeniesione na środki trwałe	-	111	111
Wydatki inwestycyjne przeniesione ze środków trwałych w budowie	-	(1 355)	(1 355)
Reklasyfikacja	932	11 631	12 563
Wartość na dzień 31 grudnia 2017 r.	12 620	32 338	44 958

Rezerwa na wydatki inwestycyjne stanowi wartość bieżącą przyszłych wydatków związanych z realizacją robót modernizacyjnych odcinka Katowice-Kraków Autostrady A4 (Etap II), do których poniesienia Koncesjonariusz został zobowiązany w ramach Umowy Koncesyjnej (szerzej patrz nota 4).

W bieżącym okresie Grupa dokonała zmiany szacunków dotyczących stóp procentowych zastosowanych do określenia bieżącej wartości rezerw na wymianę nawierzchni autostrady oraz rezerwy na wydatki inwestycyjne Etapu II (w obu przypadkach zakres wartości stóp dyskonta zastosowany na 31 grudnia 2016 r. wynosił od 1,90% do 3,84%, w chwili obecnej od 2% do 3,62%). W wyniku tych zmian wartość rezerwy na wymianę nawierzchni wzrosła o 122 tys. zł (2016 r.: spadek o 325 tys. zł) i zgodnie z MSR 37 kwota ta powiększyła koszty operacyjne okresu, natomiast wartość rezerwy na wydatki inwestycyjne Etapu II wzrosła o 606 tys. zł (2016 r.: spadek o 1 981 tys. zł), która to kwota powiększyła koncesyjne wartości niematerialne.

W bieżącym okresie Grupa dokonała również przeszacowania rezerw na wymianę nawierzchni oraz rezerwy na wydatki inwestycyjne Etapu II w związku ze zmianą szacunków dotyczących przewidywanych wydatków oraz harmonogramu prac budowlanych. W wyniku tej zmiany wartość rezerwy na wymianę nawierzchni spadła

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

o 12 919 tys. zł (2016 r.: spadek o 42 116 tys. zł) i zgodnie z MSR 37 kwota ta pomniejszyła koszty operacyjne okresu, natomiast wartość rezerwy na wydatki inwestycyjne Etapu II wzrosła o 13 319 tys. zł (2016 r.: wzrost o 1 937 tys. zł), zwiększając równocześnie koncesyjne wartości niematerialne.

31. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe (krótkoterminowe)

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych	5 263	2 257
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek	8 714	8 759
Zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń	2 192	3 518
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	2 054	1 794
Płatności z tytułu Koncesji	158 520	-
Pozostałe zobowiązania wobec jednostek powiązanych oraz rozliczenia międzyokresowe kosztów	5 165	3 926
Pozostałe zobowiązania wobec jednostek pozostałych oraz rozliczenia międzyokresowe kosztów	3 027	1 976
Razem	184 935	22 230

Na saldo pozostałych zobowiązań oraz rozliczeń międzyokresowych znaczący wpływ mają kwoty zatrzymane będące zabezpieczeniem realizacji kontraktów budowlanych oraz kaucje gwarancyjne związane z wykonanymi robotami budowlanymi. Wartość ww. zobowiązań na dzień 31 grudnia 2017 r. wyniosła 5 883 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 4 088 tys. zł).

W grudniu 2017 r. SAM S.A. uregulowała część Płatności z tytułu Koncesji w kwocie 59 585 tys. zł netto (patrz również nota 28).

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

32. Instrumenty finansowe

32.1. Klasyfikacja i wartość godziwa instrumentów finansowych

Poniżej zaprezentowano wartości bilansowe oraz wartości godziwe instrumentów finansowych wraz ze wskazaniem ich poziomu w hierarchii wartości godziwej. Dla instrumentów finansowych niewycenianych wg wartości godziwej, których wartość bilansowa jest zbliżona do ich wartości godziwej, nie podano ich wartości godziwej.

31 grudnia 2017 r.

	Nota	Wartość bilansowa				Wartość godziwa				
		Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Instrumenty pochodne	Zobowiązania finansowe wyceniane metodą zamortyzowanego kosztu	Razem	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Aktywa finansowe niewyceniane wg wartość godziwej										
Instrumenty kapitałowe*	18	-	1 473	-	-	1 473				
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe**	21	13 366	-	-	-	13 366				
Długoterminowe lokaty bankowe	18	434 077	-	-	-	434 077				
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	22	396 900	-	-	-	396 900				
		844 343	1 473	-	-	845 816				
Zobowiązania finansowe wyceniane wg wartości godziwej										
Zabezpieczające instrumenty pochodne***	32.2	-	-	(6 456)	-	(6 456)	-	(6 456)	-	(6 456)
		-	-	(6 456)	-	(6 456)				
Zobowiązania finansowe niewyceniane wg wartość godziwej										
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	25	-	-	-	(117 238)	(117 238)				
Płatności z tytułu Koncesji****	28	-	-	-	(158 772)	(158 772)				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe**	31	-	-	-	(30 345)	(30 345)				
		-	-	-	(306 355)	(306 355)				

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

31 grudnia 2016 r.

	Nota	Wartość bilansowa				Wartość godziwa				
		Pozyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Instrumenty pochodne	Zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	Razem	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Aktywa finansowe niewyceniane wg wartość godziwej										
Instrumenty kapitałowe*	18	-	1 557	-	-	1 557				
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe**	21	16 033	-	-	-	16 033				
Długoterminowe lokaty bankowe	18	447 353	-	-	-	447 353				
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	22	366 959	-	-	-	366 959				
		830 345	1 557	-	-	831 902				
Zobowiązania finansowe wyceniane wg wartości godziwej										
Zabezpieczające i instrumenty pochodne***	32.2	-	-	(10 014)	-	(10 014)	-	(10 014)	-	(10 014)
		-	-	(10 014)	-	(10 014)				
Zobowiązania finansowe niewyceniane wg wartość godziwej										
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	25	-	-	-	(153 362)	(153 362)				
Płatności z tytułu Koncesji****	28	-	-	-	(206 700)	(206 700)				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe**	31	-	-	-	(23 076)	(23 076)				
		-	-	-	(383 138)	(383 138)				

* Udziały i akcje nienotowane na rynkach finansowych, dla których nie ma żadnych alternatywnych sposobów weryfikacji ich wartości godziwej, prezentowane są w cenie nabycia skorygowanej o odpisy z tytułu utraty wartości.

** Bez uwzględnienia należności/zobowiązań z tyt. podatków, ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń oraz krótkoterminowej części Płatności z tytułu Koncesji.

*** Wartość godziwa zabezpieczających instrumentów pochodnych (SWAP stopy procentowej) ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne z tytułu zawartych transakcji, stanowiące różnicę między strumieniami płatności opartymi o zmienną stopę procentową (6M WIBOR), a strumieniami płatności opartymi o stałą stopę procentową (szerzej patrz nota 33.3).

**** Dla Płatności z tytułu Koncesji nie jest możliwe oszacowanie wartości godziwej ze względu na brak aktywnego rynku podobnych instrumentów finansowych.

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

Hierarchia instrumentów finansowych wycenianych według wartości godziwej

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej można zakwalifikować do następujących modeli wyceny:

- Poziom 1: ceny kwotowane (nieskorygowane) na aktywnych rynkach dla takich samych aktywów i zobowiązań,
- Poziom 2: dane wejściowe, inne niż ceny kwotowane użyte w Poziomie 1, które są obserwowalne dla danych aktywów i zobowiązań, albo bezpośrednio, albo pośrednio,
- Poziom 3: dane wejściowe niebazujące na obserwowalnych cenach rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne).

32.2. Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Grupa zabezpiecza przepływy pieniężne z tytułu płatności odsetkowych związanych z Konsorcjalną Umową Kredytową pomiędzy SAM S.A. a Konsorcjum. Dla zabezpieczanych przepływów stosuje się rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge). Jako instrument zabezpieczający stosowany jest instrument pochodny (SWAP stopy procentowej).

Planowana realizacja zabezpieczanych przepływów pieniężnych następuje w okresach półrocznych pomiędzy 31 marca 2009 r. a 28 grudnia 2020 r. Planowany termin wpływu wyniku z transakcji zabezpieczającej na wynik finansowy jest ściśle dopasowany do terminu realizacji zabezpieczanych przepływów pieniężnych (kwestia opisana również w nocie 23.2 oraz 5.11.2).

Zobowiązanie wynikające z wyceny instrumentu zabezpieczającego na 31 grudnia 2017 r. wynosiło 6 456 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 10 014 tys. zł). Wpływ rachunkowości zabezpieczeń przyszłych przepływów pieniężnych w części uznanej za efektywną został ujęty jako inne całkowite dochody.

32.3. Uzgodnienie zmiany stanu zobowiązań wynikających z działalności finansowej

	Zobowiązania finansowe		Zabezpieczające instrumenty pochodne	Razem
	Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	Płatności z tytułu Koncesji	SWAP procentowy służący zabezpieczeniu (zobowiązanie)	
Wartość na dzień 1 stycznia 2017 r.	153 362	206 700	10 014	370 076
Zmiany wynikające z przepływów pieniężnych z działalności finansowej	(37 749)	(59 585)	-	(97 334)
Wydatki na spłatę kredytów i pożyczek	(37 749)	-	-	(37 749)
Wydatki na spłatę Płatności z tytułu Koncesji	-	(59 585)	-	(59 585)
Zmiany wartości godziwej	-	-	(3 361)	(3 361)
Inne zmiany	1 625	11 657	(197)	13 085
Odsetki ujęte w kosztach finansowych	6 906	11 657	3 842	22 405
Odsetki zapłacone	(5 281)	-	(4 039)	(9 320)
Wartość na dzień 31 grudnia 2017 r.	117 238	158 772	6 456	282 466

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

33. Zarządzanie ryzykiem finansowym

33.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to ryzyko poniesienia przez Grupę strat finansowych na skutek niewypełnienia przez klienta lub kontrahenta będącego stroną instrumentu finansowego swoich kontraktowych zobowiązań. Ryzyko kredytowe jest głównie związane z należnościami Grupy od klientów oraz inwestycjami finansowymi. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty są lokowane w instytucjach finansowych o wysokiej wiarygodności finansowej.

Poniższa tabela przedstawia maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe:

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Pozostałe inwestycje długoterminowe	434 147	447 422
Inwestycje krótkoterminowe	1 403	1 488
Należności z tytułu podatku dochodowego	2 560	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	25 452	16 316
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	396 900	366 959
Razem	860 462	832 185

33.2. Ryzyko zmiany indeksów giełdowych

Ryzyko zmiany indeksów giełdowych jest to ryzyko poniesienia przez Grupę strat finansowych na skutek wahań notowań giełdowych. Ryzyko to wynikało z posiadania akcji spółek giełdowych zakwalifikowanych do aktywów dostępnych do sprzedaży.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Grupa nie posiadała akcji spółek giełdowych. Na dzień 31 grudnia 2016 r. akcje Ideon S.A. będące w posiadaniu Grupy były w całości objęte odpisem z tytułu utraty wartości.

33.3. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe jest związane z zajściem zmian w zakresie popytu, podaży oraz cen a także innych czynników, które wpłyną na wyniki Grupy lub wartość posiadanych aktywów (takich jak kursy walut zagranicznych, stopy procentowe, cena kapitału). Celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest utrzymanie ekspozycji na to ryzyko w akceptowalnych ramach, przy jednoczesnej optymalizacji zwrotu z ryzyka.

Ryzyko stopy procentowej

Ekspozycja Grupy na zmiany stóp procentowych dotyczy głównie środków pieniężnych, ekwiwalentów środków pieniężnych, jak również kredytów bankowych oraz pozostałych zobowiązań opartych na zmiennej stopie procentowej bazującej na WIBOR + marża.

Poniższa tabela przedstawia profil podatności (maksymalną ekspozycję) Grupy na ryzyko zmiany stóp procentowych poprzez prezentację instrumentów finansowych w podziale według zmiennych i stałych stóp procentowych:

	Wartość bieżąca 31 grudnia 2017 r.	Wartość bieżąca 31 grudnia 2016 r.
Instrumenty o stałej stopie procentowej		
Aktywa finansowe	434 077	447 353
Razem	434 077	447 353
Instrumenty o zmiennej stopie procentowej		
Aktywa finansowe	396 900	366 959
Zobowiązania finansowe	(274 919)	(358 647)
Razem	121 981	8 312

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

Zgodnie z zapisami zawartych umów o finansowanie, w dniu 27 maja 2008 r. SAM S.A. oraz banki WestLB Bank Polska S.A. (obecnie stroną jest Raiffeisen Bank Polska S.A.), PEKAO S.A., DEPFA Bank (zastąpiony przez FMS WERTMANAGEMENT) zawarły transakcje zabezpieczające przed ryzykiem przyszłych zmian stóp procentowych (Interest Rate Swaps) w odniesieniu do Konsorcjalnej Umowy Kredytowej, polegające na zamianie strumieni płatności opartych o zmienną stopę procentową (6M WIBOR) na strumienie płatności oparte o stałą stopę procentową.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. SAM S.A. posiadała zawarte transakcje zabezpieczające przed ryzykiem zmian przyszłych stóp procentowych w odniesieniu do kwoty kredytu w wysokości 170 mln zł, stanowiącej do 50% maksymalnej kwoty kredytu jaki ww. spółka mogła wykorzystać zgodnie z zawartą Konsorcjalną Umową Kredytową (w okresie od 30 września 2008 r. do 30 września 2010 r. transakcje zabezpieczały przepływy odsetkowe wynikające z kredytu o wartości 70 mln zł, a w okresie od 1 października 2010 r. do 28 grudnia 2020 r. transakcje zabezpieczą przepływy odsetkowe wynikające z kredytu o wartości do 190 mln zł). Terminy wymagalności zabezpieczanych płatności odsetkowych w transakcjach zabezpieczających są tożsame z terminami wymagalności płatności odsetkowych wynikających z zawartej Konsorcjalnej Umowy Kredytowej.

Poza transakcjami opisanymi powyżej, działania dotyczące ograniczenia ryzyka zmian stóp procentowych obejmują bieżące monitorowanie sytuacji na rynku pieniężnym. Ponadto część inwestycji lokowana jest w instrumenty niezależne od zmian stopy WIBOR.

Grupa przeprowadziła analizę wrażliwości instrumentów finansowych o zmiennej stopie procentowej oraz zabezpieczających instrumentów pochodnych na zmianę rynkowych stóp procentowych. W poniższej tabeli zaprezentowano wpływ, jaki miałyby zwiększenie i zmniejszenie stopy procentowej o 100 pb na wynik finansowy i na kapitały własne. Analiza została przeprowadzona przy założeniu, że wszystkie inne zmienne jak np. kursy wymiany walut pozostają niezmiennione. Analizę przeprowadzono dla okresu bieżącego roku i dla okresu porównywalnego.

	Zysk lub strata bieżącego okresu		Kapitał własny	
	zwiększenia 100 pb	zmniejszenia 100 pb	zwiększenia 100 pb	zmniejszenia 100 pb
31 grudnia 2017 r.				
Instrumenty o zmiennej stopie procentowej	1 220	(1 220)	1 220	(1 220)
Zabezpieczające instrumenty pochodne	-	-	1 669	(1 669)
31 grudnia 2016 r.				
Instrumenty o zmiennej stopie procentowej	83	(83)	83	(83)
Zabezpieczające instrumenty pochodne	-	-	2 610	(2 610)

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

Ryzyko kursowe

Na koniec 2017 r. ryzyko kursowe dotyczy środków pieniężnych i ich ekwiwalentów oraz zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych.

Poniższa tabela przedstawia profil podatności (maksymalną ekspozycję) Grupy na ryzyko zmiany kursów walutowych poprzez prezentację instrumentów finansowych w podziale według walut, w których są one denominowane.

Aktywa/zobowiązania według waluty po przeliczeniu na złote (dane w tys. zł)

31 grudnia 2017 r.

	EUR	USD	GBP
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	484	104	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	(80)	-	(85)
Ekspozycja skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na ryzyko kursowe	404	104	(85)

31 grudnia 2016 r.

	EUR	USD	GBP
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	604	36	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	(288)	-	(122)
Ekspozycja skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na ryzyko kursowe	316	36	(122)

Grupa przeprowadziła analizę wrażliwości instrumentów finansowych denominowanych w walutach obcych na zmianę kursów tych walut. W poniższej tabeli zaprezentowano wpływ, jaki miałyby wzmocnienie lub osłabienie złotego na dzień bilansowy o 5% w stosunku do wszystkich walut na wynik finansowy i na kapitały własne związany z wyceną tych instrumentów. Analiza została przeprowadzona przy założeniu, że wszystkie inne zmienne jak np. stopy procentowe pozostają niezmiennione.

	Zysk lub strata bieżącego okresu		Kapitał własny	
	wzrost kursów walut obcych o 5%	spadek kursów walut obcych o 5%	wzrost kursów walut obcych o 5%	spadek kursów walut obcych o 5%
31 grudnia 2017 r.	21	(21)	21	(21)
31 grudnia 2016 r.	12	(12)	12	(12)

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

33.4. Ryzyko utraty płynności finansowej

Ryzyko utraty płynności finansowej jest to ryzyko wystąpienia braku możliwości spłaty przez Grupę jej zobowiązań finansowych w momencie ich wymagalności.

Polityka zarządzania ryzykiem utraty płynności finansowej polega na zapewnieniu środków finansowych niezbędnych do wywiązywania się Grupy z zobowiązań finansowych i inwestycyjnych przy wykorzystaniu najbardziej atrakcyjnych źródeł finansowania.

Zarządzanie płynnością Grupy koncentruje się na szczegółowej analizie, planowaniu i podjęciu odpowiednich działań w obszarach obejmujących kapitał pracujący oraz zadłużenie finansowe netto.

Poniższa tabela przedstawia maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko utraty płynności finansowej:

31 grudnia 2017 r.

Zobowiązania finansowe z wyłączeniem instrumentów pochodnych	Wartość bilansowa	Przepływy pieniężne wynikające z umowy	Przepływy			
			do 6 m-cy	6-12 m-cy	1-2 lat	2-5 lat
Płatności z tytułu Koncesji	158 772	(163 332)	(78 512)	(84 547)	(273)	-
Zabezpieczone kredyty bankowe	117 238	(125 827)	(22 159)	(22 636)	(46 713)	(34 319)
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	6 122	(6 122)	-	-	(1 365)	(4 757)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	26 415	(26 415)	(26 415)	-	-	-
Wydatki związane z instrumentami pochodnymi						
SWAP procentowy służący zabezpieczeniu	6 456	(6 614)	(1 751)	(1 506)	(2 124)	(1 233)
Razem	315 003	(328 310)	(128 837)	(108 689)	(50 475)	(40 309)

31 grudnia 2016 r.

Zobowiązania finansowe z wyłączeniem instrumentów pochodnych	Wartość bilansowa	Przepływy pieniężne wynikające z umowy	Przepływy			
			do 6 mcy	6-12 m-cy	1-2 lat	2-5 lat
Płatności z tytułu Koncesji	206 700	(222 918)	-	-	-	(222 918)
Zabezpieczone kredyty bankowe	153 362	(168 968)	(21 356)	(21 772)	(44 859)	(80 981)
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	4 364	(4 364)	-	-	(601)	(3 763)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	22 230	(22 230)	(22 230)	-	-	-
Wydatki związane z instrumentami pochodnymi						
SWAP procentowy służący zabezpieczeniu	10 014	(10 328)	(2 174)	(1 930)	(3 004)	(3 220)
Razem	396 670	(428 808)	(45 760)	(23 702)	(48 464)	(310 882)

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

33.5. Zarządzanie kapitałami

Podstawowym założeniem polityki Grupy w zakresie zarządzania kapitałami jest utrzymanie silnej bazy kapitałowej, która będzie podstawą zaufania ze strony inwestorów, kredytodawców oraz rynku i która zapewni przyszły rozwój Grupy. Grupa monitoruje zmiany w akcjonariacie, wskaźniki rentowności kapitału oraz wskaźniki relacji kapitału własnego do zobowiązań.

Celem Grupy jest osiągnięcie wskaźnika rentowności kapitału na poziomie satysfakcjonującym akcjonariuszy.

Jednostka Dominująca oraz spółki zależne będące spółkami akcyjnymi podlegają regulacji wynikającej z art. 396 § 1 KSH, który wymaga przekazania na kapitał zapasowy spółki akcyjnej co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego.

Współczynnik zadłużenia netto do skorygowanego kapitału własnego na koniec okresu sprawozdawczego kształtował się następująco:

	31 grudnia 2017 r.	31 grudnia 2016 r.
Zobowiązania ogółem	740 173	859 818
<i>minus</i>		
Rezerwy na wydatki inwestycyjne Etapu II	345 014	352 554
Zabezpieczające instrumenty pochodne (z uwzględnieniem podatku odroczonego)	5 396	8 314
Długoterminowe lokaty bankowe	434 077	447 353
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	396 900	366 959
Zadłużenie netto	(441 214)	(315 362)
Kapitał własny razem	698 173	586 828
<i>minus</i>		
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	(4 443)	(7 206)
Skorygowany kapitał własny razem	702 616	594 034
Współczynnik zadłużenia netto do skorygowanego kapitału własnego razem	(0,63)	(0,53)

W trakcie roku obrotowego nie było zmian w polityce Grupy dotyczącej zarządzania kapitałami.

34. Leasing operacyjny

Na dzień 31 grudnia 2017 r. oraz 31 grudnia 2016 r. żadna ze spółek tworzących Grupę nie była stroną w ramach umowy leasingu operacyjnego.

35. Zobowiązania inwestycyjne

Dnia 14 września 2012 r. SAM S.A. podpisała z firmą Autostrade Tech S.p.A. Kontrakt WUPO 2012 „Wymiana Urządzeń Poboru Opłat”. Bieżąca wartość kontraktu, uwzględniająca tzw. ceny tymczasowe ustalone dla części prac oraz koszty bieżące wsparcia i utrzymania w okresie obowiązywania kontraktu, wynosi 37 850 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2017 r. zaawansowanie finansowe wyniosło 36 790 tys. zł (97% wartości kontraktu), z czego 13 296 tys. zł dotyczyło prac rozliczonych w 2017 r.

W dniu 15 czerwca 2015 r. SAM S.A. zawarła z konsorcjum firm Pavimental S.p.A. oraz Pavimental Polska Sp. z o.o. Kontrakt F2b-8-2014 „Rozbudowa Węzła Mysłowice oraz budowa Węzła Rudno” o końcowej wartości 21 489 tys. zł (po uwzględnieniu poleceń zmiany). Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. zaawansowanie finansowe (wartość rozliczonych robót) wyniosło 21 489 tys. zł (100% wartości kontraktu), z czego 1 256 tys. zł dotyczyło prac rozliczonych w 2017 r.

W dniu 5 lutego 2016 r. SAM S.A. zawarła z konsorcjum firm Pavimental S.p.A. oraz Pavimental Polska Sp. z o.o. Kontrakt HM-3-2016 „Wymiana nawierzchni 2016-2017” obejmujący wymianę nawierzchni na odcinkach autostrady o łącznej długości 59,9 km, wykonanie robót mostowych związanych z wymianą nawierzchni oraz odbudowę części odwodnienia liniowego w pasie rozdziału. Bieżąca wartość kontraktu wynosi 44 783 tys. zł (po uwzględnieniu poleceń zmiany). Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. zaawansowanie finansowe (wartość rozliczonych robót) wyniosło 35 115 tys. zł (78% wartości kontraktu), z czego 18 854 tys. zł dotyczyło prac rozliczonych w 2017 r.

W dniu 1 kwietnia 2016 r. SAM S.A. zawarła z konsorcjum firm Pavimental S.p.A. oraz Pavimental Polska Sp. z o.o. Kontrakt F2b-6-2014 „Przebudowa odwodnienia autostrady A-4 na odcinku województwa śląskiego – część II” o bieżącej wartości 28 172 tys. zł (po uwzględnieniu poleceń zmiany). Kontrakt przewiduje przebudowę odwodnienia dla ośmiu zlewni w województwie śląskim. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. zaawansowanie finansowe (wartość rozliczonych robót) wyniosło 22 517 tys. zł (80% wartości kontraktu), z czego 15 069 tys. zł dotyczyło prac rozliczonych w 2017 r.

W dniu 17 października 2016 r. SAM S.A. zawarła z firmą WASKO S.A. kontrakt na wykonanie systemu zarządzania ruchem o bieżącej wartości 2 314 tys. zł. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. zaawansowanie finansowe (wartość rozliczonych robót) wyniosło 2 314 tys. zł (100% wartości kontraktu), z czego 1 864 tys. zł dotyczyło prac rozliczonych w 2017 r.

W dniu 15 marca 2017 r. SAM S.A. zawarła z firmą Berger Bau Polska Sp. z o.o. Kontrakt HM-2-2015 „Wymiana nawierzchni na drodze S1 w obrębie Węzła Brzęczkowice” o bieżącej wartości 2 898 tys. zł. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. zaawansowanie finansowe (wartość rozliczonych robót) wyniosło 2 898 tys. zł (100% wartości kontraktu).

W dniu 22 czerwca 2017 r. SAM S.A. zawarła z firmą RE-Bau Sp. z o.o. Kontrakt F2b-11-2017 „Budowa ekranów akustycznych nr 2, 10, 12 i 28a” o wartości 3 400 tys. zł. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. zaawansowanie finansowe (wartość rozliczonych robót) wyniosło 235 tys. zł (7% wartości kontraktu).

W dniu 4 lipca 2017 r. SAM S.A. podpisała z firmą Pavimental Polska Sp. z o.o. Kontrakt ROM48 „Remont podpór obiektu mostowego M48” o wartości 21 300 tys. zł. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. zaawansowanie finansowe (wartość rozliczonych robót) wyniosło 2 107 tys. zł (10% wartości kontraktu).

W dniu 5 lipca 2017 r. SAM S.A. podpisała z firmą Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. kontrakt na modernizację drogowych przepustów rurowych o wartości 1 967 tys. zł. Kontrakt obejmował kompleksową modernizację pięciu przepustów rurowych zlokalizowanych w pasie drogowym autostrady. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. zaawansowanie finansowe (wartość rozliczonych robót) wyniosło 1 967 tys. zł (100% wartości kontraktu).

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

W dniu 18 września 2017 r. SAM S.A. podpisała z firmą Zakład Budowlano - Instalacyjny „ALFA” kontrakt na wykonanie nadbudowy i rozbudowy Budynku Zarządzania Autostradą o wartości 1 802 tys. zł. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. zaawansowanie finansowe (wartość rozliczonych robót) wyniosło 667 tys. zł (37% wartości kontraktu).

36. Zobowiązania warunkowe

Zobowiązania warunkowe dotyczą udzielonych poręczeń i gwarancji na rzecz jednostek powiązanych w kwocie 22 758 tys. zł (31 grudnia 2016 r.: 21 540 tys. zł).

37. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

37.1. Stany rozrachunków z jednostkami powiązаныmi

31 grudnia 2017 r.	Należności	Zobowiązania z tyt. dostaw i usług	Kaucje i kwoty zatrzymane*
Atlantia S.p.A.	-	17	-
Jednostki dominujące	-	17	-
Biuro Centrum Sp. z o.o.	8	61	-
Jednostki stowarzyszone	8	61	-
Pavimental S.p.A. S.A. Oddział w Polsce	-	1 302	4 964
Pavimental Polska Sp. z o.o.	10	1 284	3 816
Telepass S.p.A.	472	-	-
Autostrade Tech S.p.A.	-	2 589	1 586
Autogrill Polska Sp. z o.o.	-	-	10
Inne jednostki powiązane	482	5 175	10 376
Razem	490	5 253	10 376

31 grudnia 2016 r.	Należności	Zobowiązania z tyt. dostaw i usług	Kaucje i kwoty zatrzymane*
Atlantia S.p.A.	-	18	-
Jednostki dominujące	-	18	-
Biuro Centrum Sp. z o.o.	8	62	-
Jednostki stowarzyszone	8	62	-
Pavimental S.p.A. S.A. Oddział w Polsce	-	1 804	4 405
Pavimental Polska Sp. z o.o.	14	-	1 961
Telepass S.p.A.	721	-	-
Autostrade Tech S.p.A.	985	362	806
Autogrill Polska Sp. z o.o.	-	-	10
Inne jednostki powiązane	1 720	2 166	7 182
Razem	1 728	2 246	7 182

(*) Patrz noty 28 i 31;

GRUPA KAPITAŁOWA STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NA DZIEŃ I ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2017 R.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

37.2. Wartość transakcji z jednostkami powiązanimi

	Przychody	Pozostałe przychody operacyjne	Koszty nabytych produktów, towarów i usług	Wartość wydatków inwestycyjnych i prac zw. z wymianą nawierzchni
2017 r.				
Biuro Centrum Sp. z o.o.	259	-	(3 081)	-
Jednostki stowarzyszone	259	-	(3 081)	-
Pavimental S.p.A. S.A. Oddział w Polsce	-	-	-	(16 325)
Pavimental Polska Sp. z o.o.	101	17	(473)	(20 903)
Autogrill Polska Sp. z o.o.	57	-	-	-
Telepass S.p.A.	4 466	16	-	-
Autostrade Tech S.p.A.	118	9	(1 439)	(13 215)
Inne jednostki powiązane	4 742	42	(1 912)	(50 443)
Razem	5 001	42	(4 993)	(50 443)

	Przychody	Pozostałe przychody operacyjne	Koszty nabytych produktów, towarów i usług	Wartość wydatków inwestycyjnych i prac zw. z wymianą nawierzchni
2016 r.				
Biuro Centrum Sp. z o.o.	277	-	(3 107)	-
Jednostki stowarzyszone	277	-	(3 107)	-
Pavimental S.p.A. S.A. Oddział w Polsce	-	-	-	(25 135)
Pavimental Polska Sp. z o.o.	134	13	(355)	(16 261)
Autogrill Polska Sp. z o.o.	57	-	-	-
Telepass S.p.A.	1 189	5	-	-
Autostrade Tech S.p.A.	273	34	(873)	(111)
Spea Ingegneria Europea S.p.A.	-	-	-	(160)
Inne jednostki powiązane	1 653	52	(1 228)	(41 667)
Razem	1 930	52	(4 335)	(41 667)

37.3. Transakcje z kluczowym personelem kierowniczym

Koszty wynagrodzeń osób zarządzających i nadzorujących w Grupie Kapitałowej kształtowały się następująco:

	2017 r.	2016 r.
Jednostka Dominująca		
Zarząd	1 861	1 268
Wynagrodzenia	830	841
Zmiana zobowiązań z tyt. świadczeń pracowniczych	1 031	427
Rada Nadzorcza	70	67
Wynagrodzenia	70	67
Jednostki zależne		
Zarządy	2 068	2 010
Wynagrodzenia	1 931	1 978
Zmiana zobowiązań z tyt. świadczeń pracowniczych	137	32
Rady Nadzorcze	1	2
Wynagrodzenia	1	2
Razem	4 000	3 347

W 2017 r. oraz w 2016 r. nie udzielono pożyczek członkom Zarządów i Rad Nadzorczych spółek wchodzących w skład Grupy. Grupa nie udzielała też powyższym osobom zaliczek, gwarancji czy poręczeń.

38. Wynagrodzenie podmiotu badającego sprawozdanie finansowe i podmiotów z nim powiązanych

Informacje na temat wynagrodzenia podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych zaprezentowano w punkcie 5.20 Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy.

Informacje dodatkowe (noty) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego
(wszystkie kwoty w tysiącach złotych, chyba że podano inaczej)

---

39. Zdarzenia po dniu bilansowym

Nie wystąpiły istotne zdarzenia po dniu bilansowym, które wymagałyby ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2017 r.

Podpisy

Podpisy wszystkich Członków Zarządu

<u>28 lutego 2018 r.</u> <i>Data</i>	<u>Emil Wąsacz</u> Prezes Zarządu Dyrektor Generalny	 <i>Podpis</i>
<u>28 lutego 2018 r.</u> <i>Data</i>	<u>Mariusz Serwa</u> Wiceprezes Zarządu Dyrektor Finansowy	 <i>Podpis</i>